ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4838 8/21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՇԵՎՎԱԼ 1319 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4838

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղ.շ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստի փուլ ղրկողներ, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
[illegible]

Ծանուցման համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԼԶ

Օգտուելով Վարչական շարժին անգործութենէն, իբրեւ հետեւանք Պատրիարքարանի բոլոր ժողովներուն եւ Խառն Համագումարին տրամադրութեան, կ'ուզենք՝ առժամեայ սաթիւ ակնարկ մը դարձնել մեր Նախակրթութեան ընթացքին վրայ, եւ մանաւանդ մեզի համար պարզել Կազմական Կանոնագրքին ու Կրթական Ծրագրին, որոնք այսօրուան օրս ուղղիչ կամ առաջնորդ եղած են մեր նոր սերունդին նախնական կրթութեան. առաջինը ութ տարիէ եւ երկրորդը իբր վեց տարիէ ի վեր։

Որպէս զի կարելի ըլլայ գնահատել այս երկու կանոնագրերուն յառաջ բերած բարեփոխ ազդեցութիւնը մեր Նախակրթութեան վրայ, հարկ է նախ պատկերացնել, գէթ համառօտիւ, մեր Նախակրթարաններուն վիճակը այդ կանոնագրերուն հաստատութենէն առաջ։ Ոչ ոք կ'ուրանայ թէ ատ առաջ ութ տարի առաջ մեր Նախակրթարաններուն մէջ — եթէ երբեք այդ անունով կոչել ներելի ըլլար այս կամ այն Թաղին բարձրագոյն վարժարանը՝ առանց ակնածելու. Ուսումնասիրութեան [illegible] էին. — գոյութիւն չունէին բնաւ ո՛չ կրթական համերաշխութիւն, ո՛չ նպատակի միութիւն եւ ո՛չ ամբողջ ուսմանց նոյնութիւն։ Ամէն Թաղային վարժարան ունէր իրեն յատուկ ուղղութիւնը. կար վարժարան՝ որ յատկապէս վաճառականի դպրոցի կը պատրաստէր, կար որ բանաստեղծ կամ գեղագէտ կը հանէր, կար որ լեզուագէտ կը ղրկէր, կար ալ որ մաթեմատիկոս կամ երկրաչափ կ'ընծայէր ազգին. բայց ոչ մէկ գործնական վարժիչ կը խորհէր օժտել հայ մանուկը Նախակրթութեան բարիքով։ Ուսումնարանները մէկզմէկ կը գինէին, եւ ուսումնականք կը վխտային ասպարէզին վրայ։ Բայց այս ուսումնականք ամենամեծ մասամբ կը նմանէին այնպիսի մարդու մը՝ որ շքեղ զգեստ մը հագած ըլլայ պատառատուն վերարկու մը տակ, կամ մետաքսեայ ճոխ փողկապ մը կը կրէ կարկատուն կօշիկներով։ Առանձինն ոմանք Հէրշէլի նախանձը գրգռելու աստիճան յաջողութեամբ գիտէին համրել երկնային մարմինները, օրինակի համար, առանց կարենալու իրենց հօր գումարած տարեկան ածուխին հաշիւը առնել ճշգրիւ. ուրիշներ, որդէ Ովիդիոս եղած, մուսաներու աշակերտած, յանկարծ ըզգլուխ պատկերներ գործած, յանկարծ կուզային գեղ բոլոր սխալ դասերով իբրեւ թանկագին խօսքերն մէջ. եւ երբ անոնց կը հարցուէր թէ ի՛նչ պիտի ըլլային…«Բանաստեղծ», կը պատասխանէին կատարեալ միամտութեամբ։ Այնպէս որ կարելի չէ հաւաքաբար շփոթել այն մէկ քանի ծանօթ բացառութիւնները, որոնք վերջին 40—50 տարուան ընթացքին մէջ կրցան ելլել մեր Թաղային վարժարաններէն եւ օգտակար ըլլալ Պետութեան եւ ազգին. կ'ընդունիմ, այո, որ միջին ժամանակին յարմար դաստիարակներ եւ ուսուցիչներ ունեցած ենք այն 40—50 տարուան ընթացքին մէջ. ուրիշները, թէեւ միակողմանի, բարձրագոյններ կը վկայէ ատ այս։ Բայց, ատ ի չգոյէ կրթական համերաշխութեան, եւ ամբողջ ուսմանց միօրինակութեան, օրինաւոր ու հարկաւոր նախակրթութիւնը գոյութիւն չէր ունեցած երբեք մեր Թաղային վարժարաններուն մէջ, եւ մասնակի յաջողութիւններ բան մը չէին կրցած ապացուցանել ի նպաստ այն երկար ժամանակամիջոցուան ապիկար ընթացքին։

* * *

Այս էր պատկերը, գէթ իր խոշոր գծերուն մէջ, մեր ազգային դաստիարակութեան կամ մեր մատաղ սերունդին կրթութեան, երբ պաշտօնապէս ի գործադրութեան դրուեցաւ Կազմական Կանոնագիր 1894ին, եւ Կրթական Ծրագիրը՝ 1896ին, ազգային Կրթական Օրէնքին այս երկու լրացուցիչ մասերը, որոնց շնորհիւ ազգային Նախակրթութիւնը ունի այսօր որոշ ընթացք մը, գծուած ճամբայ մը, կրթական եւ վարչական ուղղութեամբ միօրինակ։ Աւելորդ չեմ համարիր կրկնել այս առթիւ՝ թէ պատիւ իր Կրթական Օրէնքին գոյութիւնը կը պարտի նախորդ Ուսումն. Խորհրդին եւ Ռ. Ց. Պէրպէրեան էֆ.ի նախագահութեան, ինչպէս նաեւ նոյն ժամանակուան եւ արդի Թաղ. Խորհուրդներուն իրագործած համաձայնութեան։ Հիմա գիտենք թէ մեր Նախակրթարաններուն մէջ ի՛նչ կ'ուսուցուի կամ ի՛նչ պարտի ուսուցուիլ հայ աղջկան, թէ Թաղ. Խորհուրդներու պարզական իրենցմով վարչութիւնը յափշտակուած է այլ եւս, թէ վարժարանի վարիչ մը պարտաւոր է որոշ օրինական ճամբէն երթալ, եւ թէ դաստիարակ եւ ուսուցիչ հարկադրուած են իրենց ճաշակը հօտը եւ հաւան պահել Կրթական Ծրագրին բովանդակութեան հետ, կամայ թէ ակամայ, եւ գիտնալ թէ ի՛նչ պիտի ուսուցանեն, եւ ի՛նչչափ ու ի՛նչպէս պէտք է ուսուցանել, առանց դուրս մէջ խառնելու իրենց քիմքն ու լեզուն։

Միւս կողմանէ ի դէպ կը համարիմ դիտել տալ թէ արդի Ուսումն. Խորհրդոյն ալ Կրթական Օրէնքին ընդհանրացման համար, Կանոնագիր թէ Ծրագիր տեւապէս աշխատած է հինգ տարիէ ի վեր, եւ հազիւ ուրեմն յաջողած ապահովել անոր գործադրութիւնը մեր Տարր. Նախակրթարաններուն մէջ, թէեւ ոչ բոլորովին բաւական ճշգրտութեամբ։—Կը յուսամ թէ այս յայտարարութիւնը տարբեր մեկնութեանց առարկայ չըլլայ։—Յիշատակեմ նաեւ, ոչ յանուանէ, մէկ քանի առանձնակ ուսուցիչներ եւ դաստիարակներ որոնք քով ըմբռնած են Կազմական Կանոնագրքին եւ Կրթական Ծրագրին բուն ոգին եւ մեծապէս կը սատարեն Ուսումն. Խորհրդի ջանքերուն. մանաւանդ Հենդլեան էֆենտիի հրատարակած յօդուածները ուղղութեան արժանի են այս նկատմամբ։

* * *

Բայց, ինչպէս ըսի կանխաւ, կ'ընենք երբեմն ալ համար պահանջել մեր Կրթական Օրէնքին, որով կը վարուին մեր Նախակրթական վարժարանները գէթ հինգ վեց տարին միանգամ, կամ լաւ ձեւը բերելէ յետոյ՝ քիչ մըն ալ լաւագոյնին ձգտիլ։ Ահա այս պարագային երկուքն կ'ելլէ մեր Կազմական Կանոնագրքին եւ Կրթական Ծրագրին վերաքննութեան պէտքը, զոր կը թելադրէ մեզ հինգ վեց տարուան փորձառութիւնը՝ յառաջ բերուած արդիւնքին հանդէպ։ Ոչ մէկ կրթական գործիչ, որ կոչէ աւելի լաւ մտցուցած է դպրոցներու մէջ, պիտի ուզէ ժխտել այս տեսակ վերաքննութեան մը կարեւորութիւնը կամ յանգիլ տարբեր եզրակացութեան, եթէ գէթ Կրթական Ծրագիր ի մօտ դասախօսած է նախակրթարանի մը մէջ, առանց ի նկատ առնելու Կազմական Կանոնագիրը՝ որ հարկաւ ուսուցիչներէ եւ դաստիարակներէ աւելի վարիչներու կը վերաբերի գլխաւորապէս։ Լսուած է թէ այսպիսի մտադրութիւն մը կար Ուսումն. Խորհրդի մէջ, եւ խորհուած էր անցեալ տարի ձեռնարկել վերաքննութեան գործին, Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին հաստատութենէն անմիջապէս յետոյ։ Այս տարի ուրեմն կրնանք սպասել ձեռնարկին սկզբնաւորութեան, որ չեմ կարծեր թէ չափէն աւելի յապաղած համարուի։ Վերաքննութեան կարօտ գլխաւոր կէտերէն մին է երեք չորս լեզուներու ուսուցման դժուարութիւնը Նախակրթութեան մէջ, եւ ասիկա 7-13 տարեկան տղոց համար ընդհանրապէս։ Կարելի էր այսպէս թուել մի առ մի բոլոր վերաքննելի յօդուածները Կանոնագրին եւ Ծրագրին, եթէ առայժմ չհամարէի՝ Ուսումն. Խորհրդին ձեռնարկութենէն առաջ։

ԱՐԻՑ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՄԱԶԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՃԵՐՄԿԻՆ

Շատ մը վայրենի ժողովուրդներ բնաջինջ կ'ընեն իրենց ծերերը, աւելորդ նկատելով զանոնք ցեղին համար։ Սակայն այսօր, քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ, փոխանակ զանոնք կենդանի թաղելու, գիտական հետազօտութիւններ կը կատարեն անոնց վրայ։ Պ. Մէչնիքոֆ կենսաբանական ուսումնասիրութեանց շարք մը սկսած է ծերութեան վրայ, որոնք խիստ շահեկան են։ Նշանաւոր գիտունը նախ սկսած է քննել գլխու մազին եւ ընդհանրապէս բոլոր մազերուն ճերմկելուն պատճառը։

Ընդհանուր կանոն եղած է որ մազերը կը ճերմկին, երբ մարդ ծերանայ. սակայն բացառութիւններ կան, ինչպէս այս պահուս Սալբեթրիէր հիւանդանոցին մէջ գտնուող հարիւրամեայ կին մը, մազերուն մեծ մասը իրենց նախնական գոյնը պահած են։ Միւս կողմէ, մազերը շատ կանուխէն կրնան ճերմկիլ, ինչպէս երիտասարդութեան եւ նոյն իսկ մանկութեան մէջ։ Նաեւ պէտք է նկատի առնել որ միայն մարդոց մազերը չեն որ կը ճերմկին, այլ եւ անասուններուն, ինչպէս ձիերուն, շուներուն մազերը։ Թռչուններուն մօտ ալ կը հանդիպի այս երեւոյթը. ագռաւ մը կատարի եւ կէսի կազմէր եւ սեւ փետուրներուն գոյնը ճերմակի փոխուեցաւ, որովհետեւ կենդանին բուռն սարսափ մը զգացած էր, խոզերու կողմէ խեղդուելու վտանգին մէջ իյնալով։

Հետեւաբար, մազերուն ճերմկիլը մարդուս սեփական չէ միայն եւ տարիքի հետ առնչութիւն չունի բնաւ։ Ծանօթ են բազմաթիւ պարագաներ, ուր մարդոց մազերը, մէկ քանի օրուան, նոյն իսկ մէկ քանի ժամուան մէջ ճերմկած են, բուռն յուզումներու ազդեցութեան տակ։

Նոր օրինակներ չեն պակսիր սակայն. նուագածուի մը մազերը խիստ կարճ ատենի մէջ ճերմկցան, սաստիկ վախի մը հետեւանքով։ Դրամախաղի մէջ, խաղացող մը իր ամբողջ հարստութիւնը թուղթի մը վրայ դրած ըլլալով զգացած անձկութենէն մազերուն գոյնը փոխուեցաւ։ Աղէտի խայթն ալ կրնայ պատճառ ըլլալ. ինչպէս Լուի տը Պավիէր անուն մէկուն մազերը ճերմկեցան, անկէ կոչկոծներու վրայ կիներ սպաննած ըլլալուն համար։ Բարկութիւնը, բուռն կիրքեր եւ կարգ մը վարակիչ հիւանդութիւններ ալ կը նպաստեն մազերու այդ կերպարանափոխութեան։

Մազերու այդ յեղակարծ կերպարանափոխութեան պարագաները ո՛չ միայն հազուադէպ չեն, այլ նոյն իսկ կանոնի կարգ անցած են։ Հռչակաւոր գիտուն Պառուն Սէքար դիտած էր որ իր մազերը երկու օրուան մէջ ճերմկած էին։ Անշուշտ ամէն ոք պիտի կրնայ հաստատել այս պարագան, իր մազերը քննելով։

Ասկէ կը հետեւի որ մազերը արագօրէն կը փոխեն իրենց գոյնը։ Բայց ի՛նչպէս կը կատարուի այդ փոփոխութիւնը։ Այս խնդիրն է որ լուծել կը ջանայ Պ. Մէչնիքոֆ։ Մինչեւ հիմա, ընդհանրապէս սա կարծիքը ընդունուած էր թէ օդը մազերուն մէջ մտնելով կը ճերմկցնէր զանոնք։ Սակայն մասնագէտ գիտունները կը նշմարէին թէ օդին մազերուն մէջ հաւանական թափանցումին հետ մէկտեղ՝ գունաւոր հեղուկն ալ կ'անհետանայ։ Արդ, ո՞ւր կ'երթայ այդ հեղուկը, որուն անհետացման պատճառը աւելի կարեւոր կը թուէր գիտուններուն համար։ Մէկ խօսքով, մազերուն ճերմկելուն պատճառը գտնել կը մնար։

Պ. Մէչնիքոֆ վերջերս կատարած իր ուսումնասիրութիւններով յաջողած է գտնել թէ մազերը ինչո՛ւ համար իրենց գոյնը կը փոխեն։ Մազերու գունաւոր հեղուկին (pigment) բացակայութիւնն է որ պատճառ կ'ըլլայ մազերու սպիտակացման. այդ հեղուկը անհետանալուն պէս՝ մազերուն մէջ կը սկսի ճերմակ իյնալ։ Բայց այդ գունաւոր հեղուկը չորնալով չէ, ինչպէս կ'ըսուի, որ անհետացած կ'ըլլայ։ Պ. Մէչնիքոֆ կ'ըսէ թէ այդ գունաւոր հեղուկը կուլ կը տրուի արեան ճերմակ գնդիկներու նմանող եւ յատուկ ձեւով բջիջներու կողմէ, որոնց բիկմանֆոֆաժ անունը կու տայ։ Այդ բջիջները շատ փոքր են եւ կոկիկ են, մերթ գնդակներու ձեւ կ'առնեն, մերթ կ'երկարին զանազան ուղղութեամբ ու ձեւեր կ'առնեն։ Ոչ քանի ատեն որ այդ բիկմանֆոֆաժները հանգստեան մէջ իրենց տեղը կը մնան, մազերուն գոյնը չի փոխուիր, բայց երբ սկսի անոնց գործունէութիւնը, բնաւ հետեւանքներ կ'ունենայ։ Մազերու ամբողջ գունաւոր հեղուկը կը ծծեն, մազերը զրկելով իրենց նախնական գոյնէն։ Բաղդատաբար, մազերուն այն մասը իր գոյնը չի փոխեր ուր բիկմանֆոֆաժները ասոր չեն գործեր։

Ճերմակ մազերը ո՛չ գունաւոր հեղուկ կը պարունակեն եւ ո՛չ ալ բիկմանֆոֆաժ. այդ ո՞ւր կ'երթան ասոնք. այս հարցումին ալ գոհացուցիչ պատասխան մը կրցած է գտնել նշանաւոր մանրէաբան Պ. Մէչնիքոֆ։ Բիկմանֆոֆաժները կուլ տալէ յետոյ գունաւոր հեղուկը, ծանրաբեռնուած յաղթական մը պէս ատ կը քալեն։ Անոնցմէ ոմանք մազերուն մորթին վրայ կ'իջնեն, ուրիշներ մազը պատռելով դուրս կ'ելլեն, եւ դուրս մը գտածներուն պէս, խոյս կու տան, ի բաց անցած ճամբուն վրայ գտնուած մազերը ճերմկցնելով։

Բայց կը մնայ գիտնալ թէ այդ բիկմանֆոֆաժները, որոնք անշուշտ սկիզբէն գոյութիւն ունին մազերուն մէջ, ինչո՞ւ համար երկար ատեն անգործ ու թմրած վիճակի մը մէջ մնալէ յետոյ, յանկարծ մէջտեղ կ'ելլեն, իրենց աւերիչ գործը կատարելու համար։ Ասոր պատճառը կրնան նկատուիլ մարդուն կրած յուզումները եւ իր կրած զանազան հիւանդութիւնները, որոնք թուլացուցիչ ազդեցութիւններ առաջ կը բերեն, ու իրենց կարգին կ'արթնցնեն բիկմանֆոֆաժները եւ շարժման մէջ կը դնեն զանոնք։

Հետեւաբար, քանի որ կ'ընդունինք թէ մազերու ճերմկելը առաջ կուգայ բիկմանֆոֆաժներու գործունէութենէն, այսինքն՝ մազերու գոյնը ուտող բջիջներէն, կարելի է զանոնք բնաջինջ ընել բնական կամ քիմիական ազդակ մը միջոցաւ։ Անգամ մը որ այդ փոքր բիկմանֆոֆաժները մէջտեղէն վերցուին, մազերու ճերմկիլը անկարելի կը դառնայ։ Ու այն ատեն ամէն մարդ իր մազին գոյնը պիտի պահէ, խարտեաշ, թուխ, սեւ, շագանակագոյն կամ շէկ, եւ ասիկա, անոնց պէտք ունենալու առանց արուեստական ներկերու դիմելու։ Հիմա Պ. Մէչնիքոֆ իր աշխատանոցին մէջ կը ջանայ այդ մազի միջոցներուն դէմ զօրաւոր բաղադրութիւն մը գտնելու։ Բանին՝ ի՛նչ ելեւէջ եւ [illegible] պիտի զգան, առանց որ իրենց՝ մազերուն նախնական գոյնը չի փոխուիր, տարիներու յառաջացումին հետ։

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Լոնտոնի արքունիքին մէջ. — Վիլհէլմ Բ.ի նամակին յանձնումը. — Կալէսի իշխանին ուղեւորութիւնը. — Սէնթէն Պիտըրն ծովակալին պաշտօնը։

Լոնտոն 14 յունուար. — Էտուարտ թագաւորը, երէկ, իր ներկայութեան ընդունեց գերմանացի Պառոն Սէնթէն Պիտըրն ծովակալը, որ Վիլհէլմ Բ.ի նաւային դիւանին պետն է։ Երկրորդ անգամն է որ գերման ծովակալը Գերմանիոյ կայսեր կողմէ բրիտանական վեհապետի մը նամակ մը յանձնելու պաշտօնը կ'ունենայ։ Ինչպէս կը յիշուի, նոյն ծովակալն էր որ պաշտօն առած նամակ մը յանձնել Վիքթորիա թագուհիին, այն միջոցին երբ Վիլհէլմ Բ.ի կողմէ 1896ին, Քրիւկէր նախագահին ուղղուած նշանաւոր հեռագիրը այնքան աննպաստ տպաւորութիւն մը բրած էր։ Կը հաւաստուի թէ երէկ Էտուարտ թագաւորին յանձնուած նամակը բնաւ չի վերաբերիր Պիւլով Չէմպըրլէնի բանակռիւին։ Գերմանիոյ կայսեր նամակը՝ Պէրլինի մէջ Կալէսի իշխանին ըլլալիք ընդունելութեանց եւ այդ առթիւ կատարուելիք տօնախմբութեանց համար է։ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ վեհապետներուն միջեւ փոխանակուած նամակներուն մէջ բնաւ ակնարկութիւն մը չէ եղած Ֆոն Պիւլով կոմսին ու Պ. Չէմպըրլէնի ճառերուն։

Պէրլին. — Հետեւեալ կէս-պաշտօնական զեկոյցը հրատարակուեցաւ. — «Իրազեկ միջավայրերու մէջ բնաւ բան մը չի գիտցուիր թէ Սէնթէն Պիտըրն ծովակալը քաղաքական պաշտօն մը ունեցած ըլլայ։ Ծովակալը, ինչպէս ամէն տարի կ'ընէ, Անգլիա գացած է ներկայ գտնուելու յունուարին սկզբը ունեցած տարեկան գումարումի մը՝ որուն կը մասնակցին Հէլկոլանտի նաւարկութեան հանգանակողները։»

—Կալէսի իշխանին Պէրլին այցելելը զուտ անձնական ու ընտանեկան հանգամանք մը պիտի ունենայ։ Անգլիոյ գահաժառանգը, որ պաշտօնական հրաւէրներ պիտի չընդունի, Գերմանիոյ կայսեր հիւրը պիտի ըլլայ։ Կը կարծուի թէ իշխանը ո՛չ անգլիական դեսպանատան մէջ պիտի ճաշէ եւ ոչ ալ սպաներուն հետ այն զօրագունդին՝ որուն երբեմն պատուակալ գնդապետն էր Վիքթորիա թագուհին։

Վիեննա. — Կալէսի իշխանին Պէրլին կատարելիք ուղեւորութեանը մասին առնուած վերջին լուրի մը նայելով, Պէրլինի անգլիական դեսպան Սըր Ֆրանք Լասէլ, Էտուարտ թագաւորին անունով, հարցուցեր է Վիլհէլմ կայսեր թէ Կալէսի իշխանին այցելութիւնը՝ իրեն հաճելի կը թուի՞։ Գերմանիոյ կայսրը սապէս պատասխաներ է. — «Ինչո՞ւ բառը չէ «հաճելի» բառը. մեծապէս կ'ուրախանամ այդ այցելութեան համար։»

ԷՏՈՒԱՐՏ Է.Ի ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Արտասովոր պատուիրակներ. — Ամերիկեան պատուիրակներու անուանումը. — Գերման ներկայացուցիչներ։

Ուաշինկթըն, 14 յունուար. — Պ. Հուայթլօու Ռէյտ այսօր անուանուեցաւ արտասովոր դեսպան՝ Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։ Լրագիրները կիրակի օրուան թիւին մէջ առաջարկած էին նախկին նախագահ Պ. Քլիվլէնտը, բայց այդ պաշտօնին մարդը չէր։ Նշանակալ յարգանք մը ընել կը ցանկայ Անգլիոյ՝ ղրկելով Անգլիոյ հետ բարեկամութեամբ ապրիլ ուզող կուսակցութեան մը կողմէ իբրեւ ներկայացուցիչ մարդ մը որ Վիքթորիական գործերուն վերաբերեալ վերջնագրին հեղինակն է։ Այդ պաշտօնին ամէնէն աւելի յարմար անձն է Պ. Հուայթլօու Ռէյտ որ Վիքթորիա թագուհիին յոբելեանին ատեն նոյն հանգամանքը ունեցաւ, եւ որ ամերիկեան հանրային կեանքին մէջ բացառիկ կացութիւն մը ունի։ Ամերիկեան արտասովոր դեսպանութեան քարտուղարն է Պ. Ճոն Մորկան, որդի Պ. Բիէրբոն Մորկանի եւ անդամ Ճ. Ս. Մորկան եւ Ընկերութեան Լոնտոնի տունին։ Երկրորդ քարտուղարն է Նիւ Եորքի նշանաւոր փաստաբաններէն Պ. Էտմընտ Լ. Պէյլիս, իսկ երրորդը՝ Ուիթմոր ծերակուտականին որդին։ Զինուորական կցորդն է ամերիկեան բանակին ամէնէն նշանաւոր սպաներէն Ճէյմս Ուիլսըն զօրավարը։ Նաւային կցորդն է Քլէրք գնդապետը, երեւելի սպայ մը որ Օրէկոն մարտանաւին հրամանատարն էր սպանիա-ամերիկեան պատերազմին ատեն։ Այս ցուցակէն կ'երեւայ թէ Ռուզվէլթ նախագահը բացառիկ ցոյցի մը հանգամանքը տալ կ'ուզէ այդ պատուիրակութեան։

Պէրլին. — Իրազեկ շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ՝ եղբայրը՝ Հայնրիխ իշխանը ներկայ պիտի գտնուի Էտուարտ Է.ի թագադրութեան հանդէսներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պ. Լիպքնէխթի հեգնութիւնները. — Շնորհաւորական նամակներ։

Պէրլին, 14 յունուար. — Այսօր, Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ վարկերու վրայ քուէարկութիւն կատարուած ատեն Պ. Լիպքնէխթ ֆոն Ուալէնդէլեն յայտարարեց թէ ուրբաթ օրուան իր յայտարարութեանց համար (Պ. Չէմպըրլէնի դէմ) շնորհաւորական 311 հեռագիրներ ստացած է։ Պ. Լիպքնէխթ յարեց թէ չէր պարտաւորած նախարարապետը, մեղմացնելու Չէմպըրլէնի օրուան ճառին առաջ բերած տպաւորութիւնները, քանի որ ուրբաթ օրէն ի վեր բրիտանական մամուլին մէջ եղած յարձակումները աւելի չէզոքացած են. Պ. Լիպքնէխթ յետոյ հեգնեց իր բարեկամը ու պաշտօնակիցը՝ համաքերման կուսակցութենէն Հաւէ բրօֆէսէօրը, որուն համար ըսաւ թէ կը նախանձի, վասնզի Պ. Չէմպըրլէնի վրայ յարձակելու համար ան մնացած էր։ Նախարարները որոնք գէթ թէ ամբողջութեամբ ներկայ էին, ինչպէս նաեւ Խորհրդարանին միւս անդամներուն փոքր մասը, կարեւորութիւն տալու երեւոյթը չունեցան Պ. Լիպքնէխթի դիտողութիւններուն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Վալտէք-Ռուսոյի ճառերը. — [illegible]. — Հրեաներու բարեկամները. — Թաղօրականներու երեցը. — Բանակը. — Ժէզուիթները։

Բարիզ, 14 յունուար. — Սէնթ Էթիէնի մէջ կատարուած ընդունելութեան ատեն տեղւոյն մայր եկեղեցիին Աւագերէցը նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսոյի ներկայանալով բարի գալուստ մաղթեց եւ ըսաւ թէ կաթոլիկ կրօնքը խաղաղութեան գործ մըն է, որուն համար եկեղեցականութիւնը իր յոյսը դրած է կառավարութեան վրայ։ Պ. Վալտէք Ռուսօ պատասխանեց.

«Եկեղեցականները ներելի եւ յարգի դերը ունին։ Այդ սահմանը եկեղեցականութեան ընդդէմ կը դառնէ կուսակցական շարժումներէն դուրս ու վեր։ Վերջերս Ֆրանսական եկեղեցականութեան ներկայացուցիչներն էին որոնք մեծ զոհունակութիւն պատճառել կրօնական խաղա-

---

—)(76)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԷՐՈՄԻ ԳԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԳ

ՍԻՐՈՅ ՀԱՃՈՅՔԸ ՄԷԿ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ՏԵՒԷ

—Խօսեցէք տիկի՛ն, խօսեցէք տիկին։

—Ձեր քոյրը փրկելու կու գամ։

—Ո՛հ, տիկին։

Ռօզ-Մանէի աչքերը լեցան արցունքով։

— Բարեկամական ծառայութիւն մը մատուցանելու համար չէ որ հոս եկած եմ, այլ վրէժխնդրութեան. որովհետեւ ես Ժան Վիլլորէի հօրաքոյրն եմ։

—Ժա՛ն Վիլլորէ։

—Այո՛, ազնիւ երիտասարդ մը, որ ձեր քրոջ սիրահարեցաւ, պարտէզին մէջ տեսնելով զայն, հիմա հասկցա՞ք. Վիլլորէ զիս լքեց եւ ես երդուեցայ որ խաղ մը խաղամ անոր,

—Բայց Ռէժին։

—Ես ալ հոն կու գամ։ Իմ եղբայրս Ռոպէր Տուբէ, որ բանիմաց տղայ մըն է, տասնհինգ օրէ ի վեր աչքէ չի փախցներ զայն։ Այսօր կէս օրէն յետոյ ժամը վեցին ատեններ ձեր քոյրը հոն անցեր է Լըրիք փողոցէն անկէ։ Բաւական ատեն միասին պտըտեր են։ Քոյրդ դժկամութիւն ցոյց տուեր է, չկրնալով որոշում մը տալ։ Առաջին անգամ մէջտեղ այնպէս կ'ըլլայ, իմ գլխուս ալ եկած է։ Բայց Ժան Վիլլորէ ճարտար ու վառվռուն տղայ մըն է. կը գուշակէ թէ ձեր քոյրը պիտի ընդդիմանայ սկզբան։ Ուստի Ժան կառք մը սպասել տուաւ Տուէ փողոցը, եւ համոզեց ձեր քոյրը կառք մտնելու։ Օրիորդ Ռէժին աղջի տուաւ եւ կառքը նստեցաւ, հաւատալով Ժանի խօսքին թէ կարճատեւ պտոյտ մը պիտի կատարէին կամ թէ իր տունը պիտի յանձնէր զինքը։

—Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, գոչեց Ռօզ։

—Ցեւ կառքը զանոնք տարաւ Ժանի բնակարանը, որուն դրան առջեւ երկուքը մէկտեղ վար իջնելով ներս մտան։

—Կորսուեցա՛ւ քոյրս, գոչեց Ռօզ։

—Է՛հ, կրնայ ըլլալ, ըսաւ Լիլի տ'Օրլէան, ուսերը ցնցելով։ Ռոպէր եկաւ ինծի իմաց տուաւ ու ես առանց վայրկեան մը կորսնցնելու, հոս փութացի կառքով։

—Շնորհակա՛լ եմ, տիկին։

Ու ձեռքը երկարելով անոր, Ռօզ յարեց.

—Ինչ որ ալ ըլլայ ձեր միջամտութեան պատճառը, երբեք պիտի մոռնամ ձեր ըրած բարիքը։

Լիլի երկարեց իր ձեռնոցապատ ձեռքը ու չափազանց կերպարանք մը առաւ։

—Ուրեմն որ սա Բարիզը սիրուն քաղաք է… Դեռ վեց ամիս առաջ շնորհքով աղջիկ մըն էի ու աշխատելու կ'երթայի. այդ թուականին Ժանին հանդիպեցայ…

Ու հառաչելով աւելցուց.

—Բայց ա՛լ անկարելի է ետ դառնալ ու նախկին կեանքին հետեւիլ։ Օրիորդ, ի՞նչ պիտի ընենք հիմա։

—Բժիշկին պիտի խնդրեմ որ հօրս քով մնայ, մինչեւ որ վերադառնամ Բէլվիլ ծառուղիէն, ուր պիտի փութամ հիմա, թէեւ ուշ հասնիմ ու դուռն ալ չբանան։

—Անօգուտ է, կառքս ձեր տրամադրութեան տակ կը գտնուի, որուն ձիերը աղէկ են. Ժանի տան ծառաները կը ճանչնան զիս, հետեւաբար կը բանան դուռը։ Բայց ձեզ հոն ձգելէ յետոյ, պիտի բաժնուիմ, որովհետեւ չեմ ուզեր որ այս գործին մէջ իմ անունս խառնուի։

—Շատ լաւ, կ'ընդունիմ։

—Այն ատեն, շուտ կառք նստեցէք։

Պահ մը յետոյ, կառքը արագօրէն կ'ընթանար, երկու կիները փոխադրելով Բէլվիլ պողոտան։ Ժանի բնակարանին առջեւը հասնելնուն պէս, Լիլի ցատկեց դուրս ու Ռօզ առանձին մնաց, որ առանց դժուարութեան ներս մտաւ։ Մանկամարդ աղջիկը վարանեցաւ մտնելով, դէպ ի նախագաւիթը ուղղուեցաւ, որուն սանդուխին վրայ կանգ առաւ լսելու, կէս մթութեան մը մէջ թողուած։ Սիրտը ուժգնօրէն կը բաբախէր, վախնալով որ Լիլի զինքը խաբած ըլլար ու Ռէժին հոն չգտնուէր։ Ո՛վ գիտէ, թերեւս Ժան ծուղակ մը լարած էր, Ռէժինի հետքերը կորսնցնել տալու համար։

Ռօզ քանի մը քայլ առաւ նախագաւիթին մէջ ու ձախակողմեան ճակատ ելաւ Ժան Վիլլորէի հետ։ Իսկոյն ճանչցաւ զայն. իր հրաւիրողը՝ Ժան Բէլժանն էր։ Իր առաջին գործը եղաւ կառք փոխադրել իր քոյրը ու յետոյ անոր հետ հաշիւը մաքրել։

(Շարունակելի)

զութեան բարեկամութեան, միայն վեհութեամբ մը կ'ըսէին թէ իրենց հաստատած թուելը արդարեւ կէտերէն վեր կը գտնուի։

[illegible] ներկայանալով շնորհակալութիւն յայտնեց՝ խղճի ազատութիւնը պաշտպանած ըլլալուն համար։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ պատասխանեց, ըսելով որ խղճի և կրօնքի ազատութիւններու բարբարոսութեան ժամանակի Միաբանութիւններն են՝ որոնք տեղ չունին Ֆրանսայի մէջ։ Բողոքականները երկար ատեն յայտարարած են թէ իր կրօնակիցները հաւատարիմ են Ֆրանսայի։ Նախագահը տարր ալ պատասխանեց և ըսաւ թէ բնական համաձայնութիւն մը կայ խորհրդարանական դրութեան և բողոքականութեան միջեւ և թէ կառավարութիւնը կը ջանայ բարոյական խաղաղութիւնը տալու երկրին։ Ապա ներկայացաւ զինուորական հրամանատար Փարիզի զօրավարը՝ իր սպաներուն հետ։ Զօրավարը ըսաւ թէ իր սպաները կատարելապէս պատրաստ չեն և իրենց միակ ըղձանքն է արդարացնել իրենց պետերուն և երկրին վստահութիւնը։ Նախագահը պատասխանեց.

«Պէտք չունիմ ըսել թէ կառավարութիւնը որքան հոգածու է բանակին համար։ Բանակը անընդհատ աշխատութեամբ մը կը համապատասխանէ այն գոհողութեանց զորս երկիրը երջանիկ է անոր համար ընելով։ Ռուսիոյ կայսեր ներկայութեանը վերջերս կատարուած զօրահանդէսը մը պահուն հաստատեց իր փայլուն յառաջդիմութիւնները, յետոյ այն հեռաւոր երկիրներուն մէջ ուր Եւրոպայի բոլոր բանակները իրարու հանդիպեցան, Ֆրանսական բանակը հաստատեց թէ արիութեան և կարգապահութեան կողմէ որ և է բաղդատութենէ չի վախնար։»

—Բարիզի, Լիոնի, Պորտոյի, Մարսիլիոյ և ուրիշ տեղերու ատեանները հրամայեցին ճնշողական միջոցներ ձեռք առնել Ժէզուիթներու միաբանութեան քանի մը անդամներուն դէմ։ Բարիզի մէջ հետաքննիչ դատաւոր Պ. Անտրէ սկսաւ քննութիւն կատարել Ասոմբսիոնի մայրապետներուն դէմ։ Պ. Անտրէ նաեւ կոչնագիր ղրկեց քանի մը Ժէզուիթներու՝ իբրեւ անսաստող 1901 յուլիս 1ի Ընկերակցութեանց օրէնքին. ասոնք նաեւ կ'ամբաստանուին թէ անուղղակի ճամբաներով Ընկերակցութիւն մը կազմած են որ արգիլուած է։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ Սէնթ Էթիէնի մէջ խօսած ճառովը ատեաններու կողմէ տրուած որոշումներուն ակնարկելով ըսած էր.— «Բաւ. արտաքսեր չենք խորհիր կարգ մը խուսափումական միջոցներէ և կամ արտաքին երեւոյթներէ մոլորելու։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Առեւտրական դաշնագրութիւնները.— Ջրանցքի խնդիրը.— Մ. Նահանգները եւ Ֆրանսա։

Ուաշինկթըն, 13 յունուար.— Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին մէջ Պ. Մասըն առաջարկեց որ Մաք-Քինլիի և Տինկլիի մաքսային փոխադարձութեան միջոցները գործադրուին, վասն զի չհետեւր պիտի ըլլան Մ. Նահանգաց վարչութեան։ Պ. Մասըն ըսաւ թէ Ծերակոյտին ներկայացուած ծրագիրները պէտք է շուտով քննուին և ներկայ նստաշրջանին մէջ քուէարկուին։

—Ծերակոյտին Ջրանցքի յանձնաժողովը որոշեց հրաւիրել Պ. Քրոմուէլը, Բանամայի համար Մ. Նահանգաց փաստաբանը, տեղեկութիւն տալ Ֆրանսական Ընկերութեան իրաւունքներուն վրայ, վասն զի Պ. Լամբրէ, նոյն Ընկերութեան ընդհանուր քարտուղարը, չէր կրցած բաւական կերպով տեղեկութիւն տալ։

Նիւ Եորք.— Ֆրանսայի պատուիրակ Պ. Պ. Վէյլէ և Պառոն տը Կոֆլըլէր որոնք Մ. Նահանգները ղրկուած են առեւտրական փոխադարձութեան դրութիւնները ուսումնասիրելու, այսօր Ուաշինկթըն գացին և Ֆրանսական դեսպանին միջոցաւ ներկայացան նախագահ Պ. Ռուզվէլթի։ Երկու Ֆրանսացիները շատ գոհ են Մ. Նահանգաց նախագահին կողմէ իրենց եղած ընդունելութենէն։ Նաեւ այն խօսման համար թէ իրենց պիտի օգնէ ամէն կերպով։ Պ. Վէյլէ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Ռուզվէլթի հետ։

ԼԵՀԵՐԸ

Ֆոն Պիւլով կոմսին յայտարարութիւնները Բրուսիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ.— Բրուսիոյ կրթական նախարարին ճառը.— Երեսփոխաններու վիճաբանութիւնը լեհական խնդիրին վրայ.— Գերմանացման միջոցներ։

Պերլին 15 յունուար.— Անցեալ ուրբաթ օրուան թուով հաղորդած էինք Ֆոն Պիւլով կոմսին Բրուսիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ ըրած յայտարարութիւնները լեհական խնդիրին վրայ, ասոնք այդ բանախօսութեան միայն մասն են.— «Համակարծիք եմ թէ, յարեց Ֆոն Պիւլով, մասնական պատիժներ չեն կրնար սահմանուիլ կրօնքի դաս առնող աշակերտներուն համար։ Անոր այդ պատիժները, օրէնքին թոյլատրած սահմանին մէջ միայն տրուած են։ Հրամաններ տրուեցան այդ պատիժները չկրկնելու համար ալ։ Նախորդ բանախօսին յայտարարութիւնը թէ կառավարութեան արարքները կը ձգտին մայրենի լեզուն ջնջել Լեհաստանի մէջ, ուղիղ չէ։ Կառավարութիւնը չի դաւեր այդպիսի գործ մը, բայց լեհերէն հպատակներն ալ պէտք է որ գիտնան ու գործածեն գերմաներէն լեզուն։ Կրօնքի դասերը երբեք չեն սահմանուած իբր գերմանացման միջոց ծառայելու։ Յետոյ Գերմանիոյ նախարարապետը դիտել տուաւ թէ լեհացումը ո՛ր աստիճան առաջ գացած է Բրուսիոյ արեւելեան նահանգներուն մէջ։ Ֆոն Պիւլով կոմսը կարդաց Բոզնանի և արեւելեան Բրուսիոյ կուսակալներուն յղած մէկ տեղեկագիրը ու

«Լեհական վտանգին հանդէպ, յարեց, կառավարութիւնը չի կրնար անգործ մնալ։ Արեւելեան նահանգներէն կախում ունի Բրուսիոյ ապագան։ Գերման ազգը պաշտպանելու համար, կառավարութիւնը մտադիր է հետեւեալ միջոցները ձեռք առնել.— Ամէն բանէ առաջ գաղթային լաւ քաղաքականութիւն մը, որ կարենայ ապրուստ մը ըլլալ գերման երկրագործութեան ու վաճառականութեան և դիւրացնէ գերմանական գաղթումը։ Յետոյ, միջոցներ ձեռք առնել, հողագործական արտադրութեանց զարգացման մասին։ Քաղաքները կեդրոն պիտի ըլլան գերմանական կեանքին, դիւրին միջոցներ ընծայելով գերման վաճառականներու և գործաւորներու, որպէս զի հոն հաստատուին։ Նաեւ պիտի հաստատուին գերման ժողովներ ու ակումբներ, պահեստներ ու ընտրել պաշտօնատարներ։ Վերջապէս մէկ միլիոն մարքի պիտի բարձրացուի արեւելեան նահանգներուն կուսակալին տրամադրութեան տակ դրուած գումարները։ Այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ անդիմադրելի ուժով մը պայքարիլ այն ամենուն դէմ, որ կը ձգտի տկարացնել գերման ազգային զգացումը։ Արեւելեան նահանգները պէտք է բարձրացնել ո՛չ միայն նիւթական, այլ և քաղաքակրթութեան տեսակէտով։ Ուր իռէկոն կը պակսի, հոն Գերմանացին կը փճանայ։ Կը յուսանք թէ պիտի կրնանք արդի օրէնքներով ի գլուխ հանել մեր գործը։ Զատորոշում չենք ըներ այս ժողովին լեհացի անդամներուն վրայ, բայց կը խնդրեմ որ բնաւ չտարակուսիք լեհական շարժման անուղղամտութեան վրայ։ Օրինաւորապէս տիրացած ենք Բրուսիոյ արեւելեան նահանգներուն։ Պատերազմի դաշտին վրայ ձեռք բերած ենք զանոնք և անոնց ապահովումը կը գործադրուած է միջազգային իրաւունքի համաձայն եղող դաշնագիրներով։» Ֆոն Պիւլով կոմսը աւարտեց իր բանախօսութիւնը, արեւելեան նահանգներու Գերմանները հրաւիրելով, որպէս զի կառավարութեան օգնեն՝ որ սա նշանաբանին կը հետեւի.— «Հօրմէդ ժառանգածը, նայէ՛ որ ձեռքէ չտաս։»

Յետոյ, կրօնքերու և կրթական նախարար Պ. Շթուտ Վրէշէնի միջադէպը առաջ բերելով, ըսաւ թէ, Լեհացիներուն մէջ տեղի տուած, ամբողջ երկիրը ծանր ցնցում մը կը կրէ։ Կեդրոնի կուսակցութենէն Պ. Փէրքի յայտարարեց որ Լեհացիները պէտք չէ բողոքեն, քանի որ քաղաքական իրաւունքներ կը վայելեն։ Բանախօսը, յարեց թէ միւս կողմէ պէտք չէր որ գերման այլ և այլ ընկերակցութիւններ շատ աններող ոգի ցոյց տան Լեհացիներուն նկատմամբ։ Պ. Փէրքի վերջացուց իր խօսքը, յայտարարելով թէ կեդրոնի կուսակցութիւնը կատարեալ վստահութիւն ունի կառավարութեան վրայ։ Պահպանողական երեսփոխան Պ. Հայտէպրանտ պատասխանեց. «Ամէնքս ալ կ'ապրինք գերման պետութեան մէջ, ուր դպրոցական դաստիարակութիւնը պէտք է գերմաներէն լեզուով կատարուի. չենք կրնար կերպարանափոխել Լեհացիները. բայց անոնց կրնանք ուսուցանել մեզի հետ, ինչպէս ըրած են Ալզասցիները և Լիթուանիացիները։ Եթէ կառավարութիւնը ուզէ շարունակել այդ ընթացքը, միշտ մեր աջակցութիւնը պիտի վայելէ։» Լեհ երեսփոխան Պ. Շթիքէլ խօսք առնելով ըսաւ թէ Աւստրիա չէ կրնար իբր օրինակ ծառայել Բրուսիոյ, լեհական խնդիրին մէջ. բայց պէտք է ըսել որ Բրուսիոյ մէջ որ և է «ազգային կեանք չունին։ «Լեհացիները, ըսաւ ի վերջոյ, լեհ երեսփոխանը, վստահութիւն ունին Աստուծոյ վրայ, բայց աշխարհի մէջ, ուրիշ ո՛չ ոքի վրայ։»

Բրուսիոյ Երեսփ. ժողովին յաջորդ օրուան նիստին մէջ շարունակուեցաւ վիճաբանութիւնը լեհական խնդիրին վրայ։ Ազգայնական ազատական Պ. Զէկ յայտարարեց թէ արեւելեան նահանգներուն մէջ գտնուող գերման տարրը բնաւ չի խորհիր դրդել կիրքերը։ Գրգռումը առաջ կու գայ Լեհացիներու կողմէ։ Երեսփոխան Պ. Սէթման ըսաւ թէ գերմաներէն լեզուին դէմ եղած ընդվզումը դուրսէն ներշնչուած է։ Յարեց թէ դպրոցներուն մէջ պէտք է տիրեն կառավարութեան կողմէ սահմանուած կանոնագիրը և կարգապահութիւնը։ Լեհ երեսփոխան Պ. Զալէսքի իր հայրենակիցները պաշտպանեց, որոնց ջանքերը կը ձգտին մի միայն բարձրացնել տնտեսական կացութիւնը։ «Գերմանացիները չեն որ զայրոյթ առաջ կը բերեն, գոչեց Պ. Զալէսքի, այլ Գերմանները են։ Լեհական շարժումը կը ձգտի պահպանել լեհ լեզուն, բարքերը ու սովորութիւնները։ Ներքին գործոց նախարար Պ. Համէրշթայն պատասխանելով ըսաւ թէ Լեհացիները առաւելութիւն մը ունին Գերմաններուն նկատմամբ, բայց կառավարութիւնը պիտի հսկէ որ գերման տարրը միշտ գերակշռութիւն ունենայ։

—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ գերման կառավարութիւնը արդէն խել միջոցներ ձեռք առած է Լեհերու գերմանացման մասին։ Երկրագործական վարժարան մը պիտի հաստատուի Պոզնանի մէջ, Բրուսիական կառավարութիւնը ի մօտոյ պիտի նշանակէ Բոզնանի և արեւելեան նահանգներու մէջ կարգ մը քաղաքներ ուր գերման պաշտօնեաներ պիտի հաստատուին, ինչպէս ծանուցած է Ֆոն Պիւլով կոմսը իր բանախօսութեան մէջ։

Հեռագրական լուրեր

Կիրակի օրուան և երէկուան հեռագիրներուն մէջ կը կարդանք թէ Թրիէսթէի կուսակալին կողմէ Գերմանիոյ կայսեր որդւոյն՝ Ատալպէրթ իշխանին ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեր է։ Կուսակալը ճառ մը խօսելով վեր հաներ է Թրիէսթէի նաւահանգստին կարեւորութիւնը, յոյս յայտնելով որ երկաթուղիի նոր գիծերը հաղորդակցութիւններ հաստատելով Թրիէսթէի և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հիւսիսային մասերուն միջեւ, Գերմանիոյ վաճառականութեան ալ պիտի դիւրացնեն և աւելի պիտի ամրապնդեն երկու երկիրներուն կապերը։ Կուսակալը յետոյ բաժակ պարպեր է Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին և Ատալպէրթ իշխանին կենացը։ Իշխանը շնորհակալութիւն յայտներ է իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար, ըսելով որ պիտի պահէ անոնց յիշատակը։ Իշխանը բաժակ պարպեր է Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր կենացը։ Նուագածուները աւստրիական ու գերմանական քայլերգները նուագեր են։

—Պէրլինի կայսերական պանքան իր զեղչի սակը հարիւրին 4էն 3 ու կէս իջեցուց և լոմպարտը 4 ու կէսի։

—Տոքթ. Քօրոս երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, իբր և ապօրինութեան գծիչ։

—Ֆրանսայի Ծերակոյտին մէջ ատենապետ Պ. Ֆալիէր իր ընտրութեան համար շնորհակալութիւն յայտնելով, ըսաւ թէ Հանրապետութիւնը Ֆրանսայի ուժն է, իր զօրութիւնը, ապահովութիւնը և իր տեղը աշխարհի մէջ։ Յարեց թէ միշտ պիտի նայուի աւելի արդարութիւն և մարդասիրութիւն մտցնելու օրէնքներուն մէջ։

—Ռուս կառավարութիւնը առաջարկեց աւստրօ-հունգարական կառավարութեան առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքել՝ Գերմանիոյ մաքսային նոր սակացոյցերը հակակշռելու համար։

—Աւստրիոյ կառավարութիւնը ծանոյց Կալիչիոյ կուսակալին՝ թէ թոյլ չտայ որ գերմաններէնը արգիլելու համար կազմուած դաշնակցութիւն գործէ։

—Լոնտոնէն առեւտրական պատուիրակները Պետերսպուրկ պիտի երթան, շարունակելու այն փորձը որ Լոնտոն ղրկուած ռուսական պատուիրակութեան կողմէ եղած է՝ Անգլիոյ և Ռուսիոյ առեւտրական յարաբերութիւնները զարգացնելու։

—Արժանթին, Ուրուկուայ և Բարակուայ իրաւարարական դաշնակցութիւն մը կնքեցին՝ իրենց միջեւ եղած վէճերը կարգադրելու համար։

—Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը Նիւ-Եորք ուղեւորեցաւ, ուր մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին զայն ընդունելու համար։

—Անգլիական երկու շոգենաւեր որոնք զինուոր կը տանէին Հարաւային Ափրիկէ, Քանարեան կղզիները հասան։

—Աւստրիոյ ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական պարոն Ֆոն Հանտէլ Տալմաթիոյ կուսակալ պիտի կարգուի։

—Բոզթօ Ալէկրէյի մէջ (Պրազիլիա) ապստամբութիւն ժանտախտ ծագեցաւ, բայց քաղաքին առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով մտահոգութիւն չէ պատճառեր։

—Շաբաթ օրը Պէրլինի մէջ տօնուեցան Վիլհէլմ կայսեր թագադրութեան և բրուսիական պատուանշաններու հաստատման հանդէսները՝ արքայական պալատին մէջ։ Եկեղեցական արարողութիւններէ ետքը սպիտակ սրահին մէջ սեղան մը տրուեցաւ։ Նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը կայսեր ու կայսրուհւոյն դէմ նստած էր՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ դեսպաններուն մէջտեղը։

—Պլայխրէօտէր, Տիսքոնթօ կէզէլշաֆթ ու Տոյչէ Պանք կազմուած սինտիքան հարիւրին 89 80ով շրջաբերութեան պիտի հանէ բրուսիական փոխառութիւնը՝ 300 միլիոն մարքի և հարիւրին երեք տոկոսով։

—Կազմուած յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը տալով առաջարկեց Մ. Նահանգաց նախագահին ընդունիլ Բանամայի Ֆրանսական Ընկերութեան առաջարկութիւնը՝ ջրանցքը գնելու համար։

—Իտալիոյ թագաւորը մօտերս Բարիզ պիտի երթայ։ Մայր թագուհին ալ ապրիլին Երուսաղէմ պիտի այցելէ։

—Անգլիոյ մէջ վերջին շաբթուան ծաղկոտներուն թիւն է 180 որոնց 22ը պատուաստուած չէ։

—Կը հերքուի այն լուրը թէ Պէլճիքայի թագաւորը հող մը ձեռք բերած ըլլայ Մարոքի մէջ։

—Նիւ Եորքի մետաղներու շուկային մէջ, շաբաթ օր, գինները նորէն իջան։ Լոնտոնի մէջ վերջին գինն էր 45.25 թոնն։ Քանի մը ամիս առաջ 72 էր։

—Մէքսիքայի մէջ երկրաշարժ մը պատահելով երեք հարիւր հոգի մեռեր և նոյնքան ալ վիրաւորուեր են։ Վնասները խիստ շատ են։

—Պարսէլոնայէն կը հեռագրեն թէ Ցուանթէ տէ Վիլմորանի [illegible] պայթելով գործարանը ամբողջովին փլեր է, գիւղն ալ մասամբ քանդուեր է։ Մինչեւ հիմա փլատակներուն տակէն տասնեւվեց դիակներ հանուած են անճանաչելի վիճակի մէջ։ Կ'ըսուի թէ վաթսուն հոգի մեռած և հարիւրի չափ ալ վիրաւորուած են։

ԹՂԹԱԲԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Վերաբացումը.— Արքայական թափօրը.— Լորտերու ժողովին մէջ.— Գահաճառը.— Լորտ Սրէնսէրի քննադատութիւնները.— Լորտ Սոլզպէրիի պատասխանը։

Լոնտոն 16 յունուար.— Պըքինկհէմի պալատը կը գտնուի Սէնթ Ճէյմսի դաշտաւանին մէջ և Լորտերու ժողովասրահն ալ Ուէսթմինսթրի պալատին մէջ՝ իրարմէ գրեթէ մէկ քիլօմէթր հեռաւորութեամբ։ Ճամբուն երկու կողմը զինուորներ շարուած են և ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած է։ Օդը գեղեցիկ է. տաքն է, բայց մշուշ ալ չկայ։ Բաւական ատենուան վերջը երեւցաւ արքայական թափօրը, որուն առջեւէն կ'երթային հեծեալ սպաներ։ Ծիրանեգոյն ու ոսկեզօծ գեղեցիկ կառքի մը մէջ բազմած են՝ ձախ կողմը Էտուարտ թագաւորը և աջ կողմն ալ Ալեքսանդրա թագուհին։ Ժողովուրդը համակրական խանդավառ ցոյցերով կ'ընդունի Նորին Վեհափառութիւնները որոնք ժպտուն դէմքով չորս կողմերնին կը նային։ Լորտերու ժողովին մէջ բոլոր ժողովականները իրենց տեղերը նստած կը սպասեն։ Կալլէսի իշխանը ու իշխանուհին արքայական գահուն երկու կողմերը բազմած են։ Առաջինը կը կրէ նաւային համազգեստ մը՝ մուշտակաւոր վերարկուով. իսկ իշխանուհին ճոխ արդուզարդ ունի՝ մազերուն մէջ ականակուռ թագով մը։ Լորտերն ալ իրենց տարազներուն համաձայն համազգեստներ հագած են։ Ժողովասրահը, որ կէս մթութեան մէջ էր, յանկարծ լուսաւորուեցաւ. բոլոր ներկաները ոտքի ելան։ Քիչ ետքը ներս մտան թագաւորը ու թագուհին՝ ձեռք ձեռքի տուած՝ և յառաջացան դէպ ի գահը, ուր բազմեցան։ Երկուքն ալ գլխաբաց են։ Էտուարտ Է. ոտքի ելլելով կարդաց գահաճառը, որ սա է.

«Միլորտներ և պարոններ,

«Խորհրդարանին վերջին նստաշրջանին փակումէն ի վեր բարեբաստութիւնը ունեցայ բարի գալուստ մաղթելու Կալլէսի իշխանին ու իշխանուհիին՝ տէրութեանս զանազան մասերուն մէջ կատարուած ուղեւորութենէն վերադառնալնուն առթիւ։ Ամէն կողմ մեծ համակրութեամբ ընդունուեցան, համոզուած եմ որ անոնց ներկայութիւնը ծառայած է աւելի ամրապնդելու կապերը փոխադարձ բարեկամութեան և հաւատարմութեան որոնք տէրութեան յոյժ կը պահպանեն։ Յարաբերութիւններս միւս տէրութեանց հետ միշտ բարեկամական հանգամանք մը ունին։ Կը ցաւիմ որ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը տակաւին չէ աւարտած, թէեւ գործողութեանց ընթացքը նպաստաւոր է մեր բանակին։ Պատերազմի դաշտին տարածութիւնը բանակին ջանքերը և աշխատութիւնը կը վերածէ նոր գաղթավայրերուն մէջ։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին երկար տեւելուն և յաղթութեանց հակառակ, մեր զինուորները միշտ պատերազմական դէմքով գործեցին՝ անկանոն պատերազմի մը առաջ բերած դժուարութեանց մէջ. նաեւ, նոյն իսկ ի միջի իրենց, թշնամիին նկատմամբ ցոյց տուին մարդասիրական յարգ զգացումներ։ Ամէնէն աւելի յոգնած զինուորներս փոխելու պէտքը առիթ տուաւ ինծի՝ նորէն ընդունելու գաղթավայրերուս հաւատարմական ու հայրենասիրական առաջարկութիւնները։ Նոր զինուորներ, Քանատայի, Աւստրալիոյ դաշնակցութեան և Նոր Զելանտայի կողմէ ղրկուած, քիչ ատենէն Հարաւային Ափրիկէ պիտի հասնին։ Պէլճիքայի թագաւորին հրաւէրով, շաքարներու նպաստին համար վերջերս համաժողով մը գումարուեցաւ Պրիւքսէլի մէջ։ Կ'ուզեմ յուսալ թէ այդ համաժողովին որոշումները վերջ տալ պիտի տան դրութեան մը որ, նոյն կեղեւոր ճարտարագործութեան համար, այնքան անբարեար կերպով ճնշեց շաքար արտադրող մեր գաղթավայրերուն և Անգլիոյ մէջ շաքարի պատրաստութեան վրայ։ Մ. Նահանգաց նախագահին հետ կնքեցի դաշնագրութիւն մը՝ որ պիտի դիւրացնէ երկու ովկիանոսներու միջեւ ջրանցքի մը շինութիւնը, և որ անոր չէզոքութիւնը կ'ապահովէ և բաց կը թողու բոլոր ազգերու առեւտուրին և շոգենաւային երթեւեկութեանց։ Պրազիլիոյ նախագահին հետ կնքեցի դաշնագրութիւն մը՝ բրիտանական Կուիանէի գաղթավայրերու և Պրազիլիոյ միջեւ եղած սահմանագլուխին վէճին վերաբերեալ իրաւարարութեան համար։ Մեծ հաճոյքով կը ծանուցանեմ թէ Իտալիոյ թագաւորը հաճած է ընդունելու իրաւարարի պաշտօնը։ Հնդկաստանի տէրութեան մէջ անձրեւը բաղձալի չափէն նուազ եղաւ. հարաւային նահանգներու չորութիւնը, թէեւ անցեալ տարուընէ խիստ աւելի կերպով, տակաւին պէտք պիտի ըլլայ Պոմպէյի նահանգին զանազան տեղերը և անոր սահմանակից բնիկ երկիրներու մէջ։ Կը յուսամ թէ աշխատութիւններն այն յանձնաժողովին՝ որ իր տեղեկագիրը ներկայացուց, տաղտուկին նոր բարւոքումներով պիտի օժանդակէ սովեալներու նպաստ բաշխելու դրութիւնը և արդիւնքները։ Աֆղանիստանի Էմիրին Աբտիւրրահման խանի մահէն յետոյ անոր որդին՝ Հապիպուլլահ խանը գահակալեց որ անոր իրաւ յաջորդը նշանակուած էր։ Նոր Էմիրը լաւ բաղձանքներ յայտնեց՝ բարեկամական յարաբերութիւններ պահպանելու Աֆղանիստանի և Հնդկաստանի կայսրութեան միջեւ։ Պարոն երեսփոխաններ, ներկայ տարուան նախահաշիւը ձեզի պիտի ներկայացուի։ Հաստատուեցաւ կարելի եղածին չափ խնայողութեամբ, առանց անոր ազդուութեանը վնասելու, այն մասնաւոր պարագաներուն մէջ, որոնց ենթարկուած ենք հիմա։»

Էտուարտ թագաւորը հանդարտութեամբ, բայց հաստատուն ձայնով կարդաց իր ճառին առաջին պարբերութիւնները. յետոյ, յանկարծ, ձեռքի թուղթը վար բռնելով, վեհ ակնարկ մը սեւեռեց՝ աջ կողմը համախմբուած դեսպաններուն և ձախ կողմը հաւաքուած արքայական իշխաններուն և իշխանուհիներուն վրայ. ապա թեթեւուն ձայնով մը յայտարարեց թէ Հարաւային Ափրիկէի մէջ իր զինուորներուն ընթացքը մեծ գովեստներու արժանացած է։ Այդ յայտարարութեան պահուն անդր ուշադիր լռութեան յաջորդեցին հաւանութեան մրմունջներ։ Թագաւորը ըսել կ'ուզէր թէ ճառին դէթ այդ մասը իրեն յատուկ զգացմանց արտայայտութիւններ էին։ Թագաւորը ճառին միւս մասերը աւելի որոշ ձայնով մը արտասանեց։ Արարողութիւնը շուտով վերջացաւ։ Ճառը աւարտելէն ետքը թագաւորը ու թագուհին ոտքի ելան, թեթեւ խոնարհութիւն մը ըրին և մեկնեցան՝ գահէն ետեւէն անցնելով։ Նոյն վեհափառութեանց հետեւեցան Կալլէսի իշխանը ու իշխանուհին։

Յետոյ սկսաւ գահաճառին ուղերձին վիճաբանութիւնը։ Լորտ Սրէնսէր, ընդդիմադիրներուն պետը, ըսելով որ Լորտ Քիմպըրլի հիւանդութեան համար բացակայ ըլլալով, ինք անոր տեղ պիտի խօսի, նախ պահանջեց ճշդել Չինու մէջ եղածները։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին վրայ խօսելով ըսաւ թէ Պոէրներուն համար անպայման անձնատուութիւն պահանջելը անկարելի պիտի ընէ պատուաւոր հաշտութիւն մը։ Ըսաւ թէ Աւստրալիոյ և Քանատայի նման կառավարութիւն մը տալու է անոնց, բայց նախ պէտք է երկիրը խաղաղեցնել։ Լորտ Սոլզպէրի պատասխանելով գոհունակութեամբ յիշեց թէ Լորտ Սրէնսէր իրեն համակարծիք է Պոէրներու անկախութեան խնդրին համար։ Նախարարապետը յարեց.

«Բոլորովին կը մերժեմ այն գաղափարը թէ մեզի անկ ըլլայ, մենք որ յաղթական կողմն ենք, առաջարկութիւններ ընել և ըսել թէ ի՛նչ պայմաններով պիտի ներենք մեր վրայ յարձակողներուն, քանի որ անոնք նոյն իսկ ներում չեն խնդրած։ (Ծափահարութիւններ եւ ծիծաղներ) Երբ այդ ներումը խնդրեն, միշտ ժամանակ պիտի ունենանք ըսելու թէ ի՛նչ պայմաններով հաշտութիւն պիտի շնորհենք։ Մեզի անկ չէ առաջարկութիւններ ընել այն անհատ մարդերու որոնց թիրախ չեն թէ իրենց խօսքին մէջ սա գաղափարը կայ թէ պէտք հաշտութիւն խնդրեն։ Մեզի անկ չէ հրաւիրել զանոնք իրենց ընթացքը փոխել և կամ ընդհանուր ներողութեան, խորհրդարանական դրութեան վրայ ևայլն յայտարարութիւն մը ընել անոնց, իբրեւ հրապոյրի առարկաներ՝ համոզելու զանոնք՝ մեղմացնել խստութիւնը այն ընթացքին, որով խաղաղութիւնը խզեցին, անտեսեցին այդ երկրին իրաւունքները և թշնամութեան մատնեցին թագաւորին ստացուածքները։ Եթէ հաշտութեան փափաքող են, թող ըսեն մեզի, և որքան ատեն որ այդպէս չըսեն, կարծեմ թէ աւելի աղէկ է քիչ խօսիլ այդ բանին վրայ։ (Երկարատեւ ծափահարութիւններ).

Լորտ Սոլզպէրի յարեց թէ Հարաւային Ափրիկէի մասին Խորհրդարանին առնելիք որոշումէն կախում ունին խիստ կարեւոր հետեւանքներ թէ՝ ազգին և թէ տէրութեան համար։ Նախարարապետը յարեց.

«Եթէ Անգլիա համոզուի թող տալու որ պատերազմը անգլիական բանակին համար ոչ պատուաւոր կերպով մը աւարտի, և կամ եղած զոհողութեան մեծութեանը չհամապատասխանէ, տարր արդիւնքը պիտի զգացուի աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ։ Եթէ զիջողութիւններ ընէ պայմանադրական անձնատուութեան, եւ եթէ տէրութեան մէկ մասին մէջ ապրող ժողովուրդի մը իրաւունք տայ օտար ազգերու հետ կարգադրութիւններ ընել, այդ ժողովուրդը պիտի նմանի այն ժողովուրդին որ օտար տէրութիւնները հրաւիրէ միջամտութիւններ բանալու ներկայանալիք առիթէն օգտուելով՝ մեր մերժած անկախութիւնը խլելու։ Այդ է ըլլալիքը, եթէ Խորհրդարանը թող տայ որ չհամոզուի և կամ յոյժ նախանձոտ տարրերու ի գործ դրած ճնշումը մեզ ընկճէ մեր պատմականութենէն, որ է թագաւորին գերիշխանութիւնը պահպանել այդ գաղթավայրին մէջ։ Անհրաժեշտ էր պահպանել գերագոյն իշխանութիւնը՝ հեռու պահելու օտարները և արգիլելու ապստամբութեան կասկածը. առա թէ ոչ պատերազմը կրկնել է պիտի նորոգուէր առաջին նուազ նպաստաւոր պայմաններու մէջ։»

Լորտ Սոլզպէրի ժխտողական պատասխան տուաւ Լորտ Ռիպընի այն հարցումին թէ Պոէրներ կամ պէտք կառավարութիւնը հաշտութեան առաջարկութիւն մը ըրած են. նաեւ ուրիշ հարցում մը պատասխանելով ըսաւ թէ որչափ որ ինք գիտէ Հոլանտայի նախարարը Անգլիոյ այցելած ատեն Թրանսվալի մասին դիմում մը ըրած չէ։ Արտաքին գործոց նախարարը ըսաւ թէ Մեծն Բրիտանիա, Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին առթիւ թէեւ անժողովրդականութեան մը առարկայ կ'ըլլայ, սակայն տէրութեանց հանդէպ գոհացուցիչ դիրք մը ունի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պոլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալ Ճէմալ պէյի։ Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Էտիրնէի տուրքերու կոլուածներուն տեսուչ Գէորգ էֆ.ի և Հալէպի նահանգին տէֆթէրտար Մագպուլ էֆ.ի։

—Սըվազի նահանգին Լաւիքա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միւլքիէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ և Պոլուի կառավարչին հետեւորդ պաշտօնեայ Մէհմէտ Ասըմ պէյի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Էնկիւրիի նահանգին կուսակալի փոխանորդ Էմին պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Թաղապետութեան Ն. շրջանակին անօրէն Եուսուֆ պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Օսմ. Պանքային թարգման Նամիտս պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ջուրերու վերատեսուչ Հօճէր փաշայի։

—Լիաքաթի ոսկի շքանշան՝ կայս. պալատան քարտուղարներէն Շէֆիք պէյի և Հանրային Պարտքի վարչութեան օսմ. գործակատար Սալիհ պէյի։ Իֆթիխարի շքանշան՝ զինուորական վարժարանին տպարանին վիմագրութեան վարպետ Տիրան աղային։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Քանդըկարըի Հաճի Ալիր էֆ.ի շինել տուած գեղակերտ գորգ մը, որ Մէքքէի նուիրական վայրերը պիտի ղրկուի, Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնելով հրամայեց որ այդ գորգը նուիրական վայրերը ղրկուի, Հաճի Ալիր էֆ.ի հինգ հարիւր ղրուշի ամսաթոշակ յատկացուի և այդ անձը Մէքքէ բնակի. Նաեւ անոր երեք տղաքն ալ նոյն քաղաքին մէջ պաշտօններ տրուին հարիւրական ղրուշ ամսաթոշակով։

ՆՈՐ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄՆԵՐ.— Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Էնկիւրիի նահանգին կուսակալ անուանուած է Երուսաղէմի կառավարիչ Ճէվատ պէյ, որուն յաջորդած է կայս. պալատան քարտուղարներէն Քեազիմ պէյ։

ՊՈՒԼՃԻՐԿԻ մէջ փէս նախող Յակոբ Յակոբեան, որ քանի տարիէ ի վեր առանց արտօնութեան ատամնաբուժութիւն կ'ընէ, այդ գործը ընելէ արգիլուեցաւ։ Նաեւ վեց ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարար Զիւհտի փաշա որ հիւանդ էր, առողջացած ըլլալով, երէկ կայս. պալատ գնաց և իր հիւանդութեան միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։

ՍԿԻՒՏԱՐ — ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Ընկերութեան Ջուրը աղտոտ և խմելու անյարմար ու առողջութեան վնասակար ըլլալով Ներքին գործոց նախարարութիւնը որոշեց ծանուցանել այդ Ընկերութեան որ աղբիւրները ու ճամբաները մաքրէ. նաեւ մինչեւ հիմա եղած ապօրինութիւններուն անսաստ ըլլալուն համար Ընկերութիւնը տուգանքի դատապարտուի և ամէն շաբթու ջուրերը վերլուծել տալով ծախքը Ընկերութենէն առնուի։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ պաշտօնագիր մը հրամայած էր տեղեկագիր մը մատուցանել Բ. Դրան թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնելու է օսմ. երկիրներու մէջ վաճառականութիւնը, արհեստագործութիւնը և երկրագործութիւնը աւելի զարգացնելու համար։ Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը այդ մասին խորհրդակցութեան ձեռնարկած և միւս կողմէ Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին ալ կարծիքը ուզած է. յանձնարարելով անոր որ իր անդամներէն մասնագէտ քանի մը անձեր նշանակէ որոնք նոյն նախարարութեան առեւտրական ու արհեստից ճիւղերու տնօրէններուն հետ յանձնաժողով մը կազմեն և հարկ եղած խորհրդակցութիւնը կատարեն։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱԼԻՒՐՆԵՐԸ հաց պատրաստելու մասին կազմուած յանձնաժողովը չորեքշաբթի օր իր որոշումը տուաւ։ Նկատելով որ Անատոլուի նահանգներէն Կ. Պոլիս բերուած ալիւրները երկու ճամբով կու գան՝ այսինքն Սեւ Ծովին նաւահանգիստներէն և կամ Էսկիշէհիրէն, Գոնիայէն, Քէօթահիայէն և կամ ուրիշ տեղերէ և նկատելով որ Սեւ ծովէն եկած ալիւրներու գինը 57 ղրշ. է և ցամաքէն եկածներունը 60—65 որոշեց ամէնէն ընտիր ալիւրներէն «չէշնի» առնել։ Փորձը պիտի կատարուի Քաղաքապետարանի զինուորական փուռին մէջ, ուր քանի մը անդամներ հոն պատրաստուելով ձեռք բերուելիք արդիւնքին համաձայն գին պիտի որոշուի տեղական ալիւրէ շինուած հացերուն համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.— Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք սակարանը զուտ առեւտրական սակարան մը ըլլայ, ուր ամէն տեսակ ապրանքներու վրայ առուծախի գործողութիւն կատարուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ առեւտրական նախարարութեան կողմէ կարգուած գոմիսէրին հսկողութեանը տակ գտնուի այդ սակարանը, իսկ նահանգներուն մէջ ալ կուսակալներու կամ կառավարիչներու կողմէ կարգուած և նոյն նախարարութենէն վաւերացուած գոմիսէրներուն։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը հիմա այդ մասին վրայ կը խորհրդակցի։

ԹԻՖԹԻՔՆԵՐՈՒ արտածումը արգիլուած էր օսմ. երկիրներէն այդ ապրանքին վաճառականութիւնը զարգացնելու համար։ Վերջին լուրի մը նայելով, այդ որոշման գործադրութենէն ի վեր թիֆթիքի վաճառակտնութիւնը աւելի զարգացած և տարածումը չափուած է՝ բաղդատմամբ տուրքերու զեղչուելէն առաջ եղած վիճակին։ Հիմա տարեկան 70—80,000 հակ կ'արտադրուի։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը վեց շոգենաւերու շինութիւնը յանձնարարեց Անգլիա։ Երկուքը խոշոր պիտի ըլլան՝ երկյարկ ու խիստ զարդարուն և չորսը՝ փոքր դէմ դիմաց երթեւեկելու համար։ Իւրաքանչիւրին արագութիւնը 14 մղոն պիտի ըլլայ։ Ասոնց կ. Պոլիս բերուելէն ետքը 18 ու 28 թիւ շոգենաւեր ալ ևս պիտի չբանին։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ԺԱՆՏԱԽՏ.—Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց յունուար 4)17էն սկսեալ Իզմիրի ժամանումները՝ Փոկէրիի և Գորդոյրունի միջեւ՝ 48 ժամուան քարանթինայի ենթարկել՝ Քլազումէնի մաքրանոցին մէջ. նաեւ արգիլել նաւակներու և երրորդ կարգի ուղեւորներու գոյքերը առնել։ Այն նաւերը որոնց կեդրոնը Իզմիր է և որոնք օսմ. ուրիշ նաւահանգիստներ ալ կ'երթեւեկեն, պարտին ապրանք բեռնելէ առաջ Քլազումէն երթալ, հոն ապախտուելու և ամբարտներուն մէջ գտնուած մուկերը ջնջելու համար։ Այդ նաւերը երբ յետոյ Իզմիր դառնան ապրանք բեռնելու համար, զգուշական միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, որպէս զի մուկերը ներս չմտնեն։ Իզմիրէն մեկնած նաւերուն բոլոր գործողութիւնները առողջապահական պաշտօնեաներուն հսկողութեանը տակ պիտի կատարուին։

ՏԻԿԻՆ ԲՈՆՍԹԱՆ, փրանսական դեսպանին կինը, չորեք օրը կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթացով։ Կայարանին մէջ ընդունուեցաւ դեսպանէն, բոլոր պաշտօնեաներուն և Փրանսական գաղթականութեան երեւելիներուն կողմէ։

Գ. ՊԷՐԺԷ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին Փրանսական պատուիրակը, չորեք օրը Բարիզէն կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթացով։

ՍՈՖԻԱՅԻ Միր լրագիրը կ'ըսէ թէ Զանքովի կուսակցութենէն Թրայքո Թրայքով, իմանալով որ նոր նախարարութիւնը իր կուսակցութենէն կազմուած է, այնքան ուրախացեր է, որ մտային խանգարում ունեցեր է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆ.— Յունուար 1)14ին Սէլանիկի նաւահանգիստը ժամանած են անգլիական վեց մարտանաւեր՝ Վիքթորիուս (14,900 թոն, 16 թնդանօթ), Տէվասթէյշըն (9330 թոն 4 թնդանօթ) Ռուբէրթ (5440 թոն 7 թնդանօթ) Անտրոմէտա (11,000 թոն 16 թնդանօթ) Բանտորա (2200 թոն 8 թնդանօթ) և Բէկասաս (2135 թոն 8 թնդանօթ)։ Բոլոր նաւաստիներուն թիւն է 2300։ Հրամանատարին և Սէլանիկի կուսակալին միջեւ այցելութիւններ փոխանակուեր են։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ կուսակալ Շաքիր փաշա տեղւոյն բնակիչները հրաւիրելով՝ անոնց բանախօսութիւն մը արտասաներ և յանձնարարեր է որ հեռու կենան արեան վրէժառութեան նողկալի սովորութենէն։ Ցեղապետները արտասուելով յայտարարեր են թէ արդէն այդ սովորութիւնը ջնջուած է և յուսալի է որ բոլորովին վերնայ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը որոշեց Հայտար Փաշայի գիծին համար արագընթաց չորս շոգենաւեր գնել։ Այդ շոգենաւերու տեսակին համար Անատոլըի երկաթուղիի Ընկերութեան կարծիքը ուզեց։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա որ հիւանդ էր, առողջացած ըլլալով, պաշտօնատեղին յաճախել սկսաւ։

ՕԴԵՐԸ.—Սէլանիկի մէջ գարնանային օդեր ըլլալուն համար ցանքերը ծլեր են։ Երկրագործները կը փափաքին որ ձիւն տեղայ, որպէս զի ցանքերը անժամանակ կերպով չհասնին։

—Իզմիրի մէջ օդերը քանի մը օր լաւ երթալէ ետքը, վերջերս սկսեր է սաստիկ ցուրտ ընել։

—Վանայ մէջ ալ օդերը լաւ կ'երթան և ժողովուրդը վառելանիւթի այնքան պէտք չունենար։

Գ. ԷՎԷՆԻՏԻՍ յիսուն ոսկի նուիրեց Յունաց եկեղեցական երաժշտութեան Ընկերութեան կողմէ շինուելիք վարժարանին համար։

ՎԱՆԱՅ մէջ ոստիկանութեան երկրորդ կարգի գումիսէր ու Հայոց երեւելիներէն Գալճեան Եղիա էֆ. տղեկանները, գիշեր տուն դիտուածով ձիէն ինկեր, գլխէն վիրաւորուեր ու մեռեր է։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ.— Շքոտրայի մէջ շերամորդութիւնը զարգացնելու համար միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։

ՄԵՏԱՔՍԻ հրապարակին կայուն վիճակին համար կը յուսացուի թէ քիչ ատենէն մեծ ոգեւորութեան մը պիտի փոխուի։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, եղած հարցումի մը պատասխանելով ծանոյց ամէն կողմ թէ երկրագործական պանքային և կամ կառավարական սնտուկներուն վաւերական մուրհակով պարտք ունեցող մը եթէ մեռնի, աւանդ անշարժ կալուածները վաճառելու համար հարկ չկայ ժառանգորդներուն նկատմամբ նորէն դատարանի վճիռ մը ձեռք բերել։

ՖԷՆԷՐԻ մայր-վարժարանին տեսուչ Տ. Միխայիլ եպիսկոպոսը, անցեալ օր, նոյն թաղին բաղնիքին մէջ լուացուելէ ետքը սենեակ մը կ'երթայ հանգստանալու, բայց կրակարանին ածուխին հոտէն կը մարի։ Անմիջապէս բժիշկ բերուելով կը սթափի և բնակարանը կը տարուի։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ այն պաշտօնեաները որոնք հազար ղրուշէն աւելի ամսաթոշակ կը ստանան, մէկ անգամուան համար իրենց ամսաթոշակին հարիւրէն մէկը պիտի յատկացնեն գաղթականներու դրոշմաթուղթին։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Տարոյի վարչութիւնը որոշեց իր հասոյթներէն 10 հազար եգիպտական ոսկի բաշխել իր պաշտօնեաներուն։ Անցեալ տարի հինգ հազար ոսկի բաշխած էր։

—Սուէզի ջրանցքին 1901 տարուան հասոյթը եղաւ 99,914,712 ֆր.։

—Հանրային պարտքի սնտուկին կողմէ հրատարակուած հաշուեցոյցէ մը կ'երեւայ թէ 1901 դեկտեմբերի վերջը թողքալ հասոյթներու յաւելումը հասած է 2,010,000 եգիպտական ոսկիի։ Հաշիւները երբ վերջնական կերպով փակուին այդ գումարը պիտի հասնի 2,200,000 ոսկիի։ Նոյն սնտուկին կողմէ դրամագլուխ գործածութիւնը 61,000 ոսկիի շահ մը արտադրած է։

—Պառոն Էտմոնտ տը Ռոչիլտ 1,250,000 ֆր. նուիրեց Թորի մէջ աղքատանոց մը կառուցանելու՝ հիւծախտաւորներու համար։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը մերժեց աղերսագիր մը, որով կուզուէր կ. Պոլսոյ մէջ վիճակահանութիւն մը կազմակերպել, օտար վիճակահանութեանց հետ մրցելու համար։

ԲՐՈՄԷՆԱՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատողութեան առաւ Միթիլինի ու Զարիֆիի պանքաներուն խնդրագիրները՝ երկաթուղիի վիճակահանութեան բրոմէններ հրապարակ հանելու համար, ինչպէս կ'ընեն Օսմ. Պանքան ու Քրէտի Լիոնէն։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Դեկտ. 29էն յուն. 5 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մահացած մարդոց թիւն է 297, որոնց 204ը իսլամ (115 այր, 89 կին) 83 քրիստոնեայ (47 այր, 36 կին) և 10ը հրեայ (6 այր, 4 կին)։

ՖԱՆՏԻԼԼԻ մէջ, կիրակի գիշեր, Յունաց Պատրիարքարանի քաղաքական ժողովին անդամ Բողոսեան էֆ.ի փայտանոցէն առնէն հրդեհ ծագելով ամբողջ չէնքը այրեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երկուշաբթի օրը Այնալըչէշմէի աղօթարանին մէջ աղօթերգութիւններ պիտի կատարուին և յետոյ դեսպանատան մէջ ալ շնորհաւորական ընդունելութիւններ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ Գ. Լէոն Ռոզէնթալ, որուն հայրը փաստաբան է, ութ հազար ոսկիով սնանկացեր է։ Սնանկութեան գործերը Աւստրիոյ հիւպատոսարանը կը տեսնէ։

«ՎԻԶԱՆԹԻՍ» լրագիրը որ դադարման դատապարտուած էր, վերստին հրատարակուելու արտօնութիւն ստացաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Գ. Պարթ արձակուրդով Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ԳՈՆԵԱՅԻ լեռնակոյտ լեռներուն վրայ մէկ կանգուն ձիւն կայ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար 13 աստիճան ցուրտ կուտայ։

ԱՄԱՍԻՈՅ նախկին կառավարիչ Էմին փաշա մեռաւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ 48 ժամուան քարանթինա որոշեց Իզմիրի ժամանումներուն դէմ։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 4ին Պոլսոյ Շահզատէ Պաշի թաղը քարուկիր տուն մը որ զինուորական մը սեփականութիւնն էր, հրդեհ ծագելով ամբողջ չէնքը այրեցաւ։ Տունը ապահովագրուած էր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ Քէօյ Իչի թաղը Միխալ անուն մարդու մը տունը, անցեալ գիշեր, անծանօթ աւազակութիւն կատարուած է տան, սենեակը կողոպտուելով, բայց մէջը գտնուող տանտէրը չափ այր ու կին անվնաս ազատուեցան։

ԲԷՏԻՐ-ԳՈՒԼԷԻ երկաթուղիի գործարաններուն գործաւորներէն Տիմիթրի, կիրակի օրը, կառախումբի տակ մնալով գլուխը ճմլուեցաւ։ Թէեւ հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն քիչ ետքը մեռաւ։

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՏԷՐ ԱՂՔԱՏ ԿԻՆԸ.— Սամաթիոյ Թաղին մէջ անցեալ օր մեռաւ Հաֆզա անուն կին մը որ շատ աղքատ կ'ապրէր։ Անկողնին տակէն քսակ մը գտնուեցաւ ոսկիով լեցուն։ Մեռել լուացող կինը առաւ այդ քսակը։ Երէկ նոյն թաղին մէջ հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը պատահեցաւ։ Մեռել լուացող կինը շուարած դուրս ինկաւ քսակը ձեռքը, ըսելով որ այդքան ոսկին ինչ պիտի ընէ։ Ոստիկանութիւնը տեսնելով գրաւեց քսակը և Պէյթիւլմալին ղրկեց։

ՆԵՐԿԱՅ ձմեռուան եղանակին մէջ, երբ անձրեւները կը շարունակեն, մարդ պէտք է զգուշանայ թրջելէ և հետեւաբար պաղառութենէ, իր անձին համար պէտք եղած գնումները ընելով, որոնց մէջ կարեւորագոյն տեղ մը կը բռնէ անշուշտ հովանոցը՝ անձրեւին՝ ձիւնին ու բուքին դէմ պաշտպանելու համար, երբ մանաւանդ այնչափ ձեռնտու, առոյգ և համեմատաբար աժան հովանոցներ կը ծախուին, Ղալաթիոյ կամուրջին դէմ, աջ ու ձախ անկիւնները, Ղալաթիոյ համբաւաւոր Հովանոցավաճառ **ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅՆԱԶՆԻ** երկու խանութները, ուր մետաքսէ և այլ ընտիր կերպասներ ալ կան, հովանոցներու հինցած կերպասները ճիշտ նորի պէս փոխելու համար։

Ազգային Լուրեր

Ս. Ծննդեան պաշտօնական շնորհաւորութիւնները կատարուեցան երէկ Պատրիարքարանի մէջ։ Ս. Պատրիարքը ժամը 8ին մտաւ ընդունելութեան սրահը, ուր արդէն իսկ փութացած էին Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վէհապետեան և առանց չափ վարդապետներ։ Կրօնական Ժողովի անդամները բացակայ էին, իսկ Քաղաքական Ժողովի կողմէ ներկայ կը գտնուէին Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան ու Գրիգոր էֆէնտի Խաչեան, Տնտես Խորհուրդներու, հոգաբարձութեանց, մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհուրդներու անդամներ ոմանք. Պատրիարքարանի երկու դիւանատուները և պաշտօնէութիւնը, Պէրպէրեան վարժարանի սաներէն պատուիրակութիւն մը և ծանօթ ազգայիններ։ Սրահը, ինչպէս դրեթէ անցեալ օր գեղեցկապէս կահաւորուած էր, բոլորովին նոր կերպարանք մը առնելով, պատերը զարդարուած էին նախկին Պատրիարքներու կենդանագիրներով։

Յակոբ էֆ. Գուրգէն բացակայ ըլլալով ատենապետութեան պաշտօնը, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան իբր ներկայացուցիչ Վարչութեան, հետեւեալ բանախօսութիւնը արտասանեց ի դիմաց բոլոր պաշտօնական մարմիններու.— «Զերդ Սրբազնութեան ներկայանալով Ազգ. Կեդր. Վարչական մարմնոյ և Ժողովրդեան կողմէ, կը մատուցանենք մեր շնորհաւորութիւնները։ Զերդ Սրբազնութեան պաշտօնավարութեան գործունէութիւնը, օրը օրին [illegible]։ Եւ մեր երկու ատեաններուն մասին, թէեւ զրկած է Վարչութիւնը իր կարող աջակիցներէն, միեւնոյն ատեն նաեւ նուազեցնելով արդէն նուազեալ ժողովականներու թիւը, որքան ալ մեծ պակաս մը թողուց, սակայն Ձեր հսկողութեան տակ ալ [illegible] օգտակար հանգամանքը։ Որչափ որ ալ չ'ենք կրնար ըսել թէ ամէն պարագաներուն լրացուցինք, այնուհանդերձ, կրնանք վստահաբար ըսել թէ կարելին ի գործ դրինք, հետեւելով ի սկզբանէ Ձեր գծած շաւղին, որուն հանգամանքը աղէ մի միայն Վեհ. Սուլթանին Բարձր գթութեան դիմելով, իր ամէն կարօտութեան դարմանը կը գտնէ։ Ասոր ապացոյց են Ձեր ամէն դիմումները առ Վեհ. Կայսրը, որ շնորհաձիր գթութեամբ բարեհաճեցաւ լսում տալ ամէն խնդրանաց։ Ինքնակալին առ Իր հաւատարիմ հայ հպատակութիւնն ու առ Ձերդ Սրբազնութեան բարձր համակրանաց՝ նշանակ մըն էր այն ոսկի միտալներուն շնորհը՝ որով բարեհաճեցաւ ձեր հաւատարիմ կուրծքը զարդարել։ Ուստի կեցցէ Վեհափառ և բարեգութ կայսրն մեր յաւիտեան (եռանդալից ծափեր ու ուրախագին աղաղակներ)։ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութիւնը որ երկար տեւեց, Կայս. բարեհաճ արտօնութեամբ լրացաւ թէեւ, սակայն ընտրելին դժկամակութիւնը որքան ալ պահ մը մեզ զբաղեցնելու երեւոյթը ունենայ, դարձեալ յուսալի է որ ընդունի։ Որբանոցներու մատակարարութեան խնդիրը հնգամեայ պայմանաժամին լրանալով որբանոցի օգտակար երեւոյթին տակ մտաւ. Կրթական խնդիրն ալ այսօր ամէն անհատի մտադրութեան առարկայ է։ Ասոր ապացոյցն են թերթերու մէջ երեւցած բազմաթիւ կրթական յօդուածները, որոնք գաւառներէն ու Պոլսէն համաձայնաբար կը ծագին։ Ձեզ բերուած տեղեկագրներուն այս հակիրճ տեսութիւնը ընելով կը գոհանանք սա համոզումով թէ, լուսաւորեալ ձգտումը կրթական-եկեղեցական գործերու մէջ տիրող երեւոյթն է ի մեզ, և որ լաւ կրթեալ սերունդ մը յոյսը կու տայ։»

Եուսուֆեան էֆ. երկար կեանք մաղթելով վերջացուց իր բանախօսութիւնը, որ 20 վայրկեան չափ տեւեց։ Յետոյ Ս. Պատրիարքը հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ.— «Հնգամեայ պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ գործի գլուխ գտնուած եմ Ազգին կամօքը ընտրեալ բոլոր մարմիններու աջակցութեամբ։ Եթէ ատեաններու քառամսեայ շրջանին մէջ կորուստով մեր վարչական կազմութիւնը թէեւ կիսով չափ նուազեցաւ, սակայն գործելու և օգտակարապէս ծառայելու փափաքը կրնայ ամէն բանի օժանդակ ըլլալ։ Գոյմանցերու օժանդակութեամբը երբ ժողովները նորոգուին, կը յուսանք մինչեւ այն ատեն լաւ գործունէութիւն մը թողուլ մեր ետեւ։ Պատրիարքարանի պիւտճէն շատ անձուկ վիճակի մէջ է. գիտցած մեծ պարտքերու հակառակ, դրամական կարօտութիւնը լոյծ է ներկայիս մէջ։ Այսու հանդերձ ազգին բարեխնամութեանը ապաւինելով, յուսալի է որ դարման մը գտնուի այս կացութեան։ Որքան ալ չափէն աւելի դժուար ըլլայ հանրային նպաստին, սակայն հաստատութեան պարտքն ու պատիւը կը պահանջէ որ զինքը ներկայացնող հաստատութիւնները լաւ վիճակի մէջ պահուին, որուն միակ միջոցն են իր կամաւոր նուէրները։ Այս կէտը ձեր դիտողութեան յանձնելէ վերջ, նպաստ գործերին կ'անցնիմ. պէտք է ըսեմ թէ նպաստ գումարները ապահով ձեռքերու մէջ են և թէ բաշխման կերպին որ և է զեղծում չէ գործուած, նոյն իսկ լումայ մը նպաստէն դուրս չէ ծախսուած։ Սակայն կրնայ ըլլալ որ արժանաւորութեան թերի կատարումով, տրուած դրամները ամբարներու մէջ անցած չըլլան, բայց առաւ չենթադրուիր թէ զեղծում գործուած է։ Գալով նպաստ ընդունուած և ծախսուած գումարներու հրապարակման, հակառակ երթեւեկներու մէջ այս մասին հաշիւ պահանջելու կերպ քննադատութեանց կ'ըսեմ թէ սովորութիւն չենք անոնց հաշիւ տալ բաղդատմամբ, քանի որ ամէն բան ժողովներու հսկողութեան և պատասխանատուութեան տակ կը կատարուի, և որոնց համար ես կատարեալ պատասխանատուութիւն և երաշխաւորութիւն կը ստանձնեմ։ Քննադատութիւններէ չենք քաշուիր և քաշուելու ալ հարկ չկայ։ Որբանոցներու կազմութենէն ի վեր, քառասուն որբանոց պահած ենք շարունակ նպաստներով, որոնց հարիւրին վաթսունը արտասահմանի Հայերէն հասած է։ Ասկէ զատ հարիւր մօտ կարօտ վարժարաններու մէջ, երկու և աւելի ոսկի ամսական յատկացուցած ենք, որով աղքատ ժողովրդեան զաւակները քիչ շատ գրել կարդալ և ինքնութիւննին ճանչնալ կը սորվին։ Տնտեսական պայմաններու և հանգամանքներու բարւոքումով, նպաստ խնդրողներն ալ հետզհետէ կը դադրին, այնպէս որ այս տարի շատ քիչ տեղերէ հացագին խնդրուած է։ Կարօտութիւններու նուազումին համեմատ կը նուազին նպաստներու տրամադրումն ալ, որով կը պահուի հանրային գթութեան դիմում ընել։ Եթէ 100 ազգայիններ ամսական մէկ մէկ ոսկի չէին գումար մը տալու յանձնառու ըլլան, մէկ մէկ դպրոց պիտի պահէին այդ հարիւր աղքատ վարժարաններէն և հաղորդակից թշուառ աղոց օգնութեան և բարիք պիտի ըլլային։ Պոլիս ալ օգտակար գործունէութիւններ կատարուեցան. Հիւանդանոցը լաւ վիճակի մէջ կը շարունակէ և Միացեալ մասերու նորոգութեան և եկեղեցւոյ մը կառուցումը հոն կը յուսանք թէ մօտալուտ է։ Նոյնպէս որբանոցի մը նորոգութեան յառաջադէմ մըն ալ կ'ուսումնասիրուի այս պահուս, որ պիտի իրագործուի մինչեւ որ կարողանանք նորու մը յիշեալ որբանոցը կառուցուած տեսնել, թէեւ առ այժմ այդ մասին բան մը չեմ կրնար ըսել։ Ապա Ս. Պատրիարքն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան վրայ խօսելով ըսաւ. «Այս խնդրոյն ալ կարելի եղաւ Կայս. բարեհաճութեամբը, բայց դեռ ևս լուծում չունեցանք միայն ընտրելին դժկամակութեան պատճառաւ։ Յուսամ եմ որ անիկա ալ պիտի կրնայ կարգադրուիլ, քանի որ հանրութեան բարին ու օգուտը խօսած ատեն, անհատին, մանաւանդ երբ ան եկեղեցականի սքեմ և ուխտ ունի, բարին և օգուտը չէ որ պիտի խօսի։ Կայսերական կառավարութեան և ազգին յարաբերութեանց վրայ խօսելով, Ս. Պատրիարքը ըսաւ. «Մենք շատ լաւ համոզուած ենք որ Հայ ազգն ու օսմ. պետութիւնը անբաժան են իրարմէ, թէ օսմ. կառավարութեան մէջ Թուրքն և Հայ տարրերը խառնուած են. դարերէ ի վեր անձնուէր հպատակութեամբ ապրած ենք, վայելելով ցայսօր բարեգութ վեհապետներուն շնորհները ու պարգեւները։ Ազգին շահը կառավարութեան շահին մէջ կը կայանայ և փոխադարձաբար։ Կառավարութիւնս կը սիրեմ, որովհետեւ ազգս կը սիրեմ, և ազգս սիրելուս համար կառավարութիւնս կը սիրեմ, ուստի կեցցէ՛ Հայոց պաշտպան Օսմ. մեծազօր պետութեան անուանի Ինքնակալը, Օգոստափառ մեր վեհապետը։»

Ս. Պատրիարք Հօր այս բանախօսութիւնը ընդունուեցաւ ջերմագին ծափահարութիւններով։ Ի վերջոյ բոլոր ներկաները առանձին շնորհաւորեցին Ս. Պատրիարքը, Ծննդեան տօնին առթիւ, և պաշտօնէօրէն մեկնեցան։ Շնորհաւորութեանց միջոցին, Պէրպէրեան վարժարանի 20 սաներ, ատենապետութեամբ իրենց տնօրէնին, Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան, և իրենց ընկերակիցներուն կողմէ 10 օսմ. ոսկի յանձնեցին ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն տուժեալներուն։

Երէկ, Պատրիարքարան շնորհաւորական այցելութեան եկան Փրանսայի և Իտալիոյ դեսպանատուններու Բ. Թարգմանները, Քրէտի Լիոնէի դէր տնօրէնը, Կաթոլիկ Ասորիներու Պատր. Փոխանորդին օգնականը։ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը շնորհաւորական այցելութեան ղրկած են Ռուսիոյ ընդհանուր հիւպատոսը և դեսպանատան թարգմանը, Սերպիոյ դեսպանը ու թարգմանը, Սեւ Լերան դեսպանը, Պուլկարիոյ գործակատարը, Երուսաղէմի Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս, Յոյն երեւելիներէն Գոնսթանթինէն Գարաթէոտորի և Անտոն Գալիբաս էֆէնտիները։

—Յունաց Պատր. Փոխանորդ Տ. Խրիսոսթոմոս, ընկերակցութեամբ Զոլոքիդէս էֆ.ի, շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Պատրիարքարան։ Սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ, Տ. Խրիսոսթոմոս առաջնորդութեամբ վարդապետներու, Մայր եկեղեցի երթալով աղօթեց։ Նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւն տուին Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքական Փոխանորդը Տ. Արփիարեան արքեպիսկոպոս և Գրիգոր վարդապետ Թէրզիպաշեան, Հայ բողոքականաց ազգապետ Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, ընկերակցութեամբ Վեր. Ասատուրեանի և Պետիկեանի և ուրիշ մէկ քանի քարոզիչներու։

—Ս. Հայրապետը հետեւեալ հեռագրով պատասխանած է Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական հեռագրին.— «Շնորհակալութիւն և փոխադարձ շնորհաւորութիւններ բոլոր պատրիարքութեան ժողովրդոց, Հայրապետական օրհնութիւն սիրով։»

—Ասկէ առաջ ծանուցած էինք թէ գերման Հայագէտ Գ. Ֆինք, մտադիր է Հայերէն և գերմաներէն լեզուներով բանասիրական հանդէս մը հրատարակել։ Գ. Ֆինք սկսեր է այդ հրատարակութիւնը, «Հանդէս Հայագիտութեան» անունով։ Հրատարակիչն է Գ. Աբգար Յովհաննիսեան։

—Ծանօթ Ռուս Հայագէտ բրոֆ. Մառ, որուն Ս. Գրիգորի մեկնութեան վրայ երկին Թարգմանութեան առթիւ արդէն գրած էինք թէ Հայ մատենագրութեան մասին նպաստաւոր տեսութիւններ յայտնած էր, այս անգամ կ'իմանանք թէ գնաց. 9ին Բէդերսպուրկի համալսարանին մէջ հրապարակախօսութեամբ մը պաշտպանած է Հայ գրականութիւնը, դոքթորի աստիճան ստանալու համար։

—Գ. Ա. Մանթաշեանի ծախքով Բարիզի մէջ կառուցուելիք Հայոց եկեղեցիին շինութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ գարնան և պիտի աւարտի 1903 Թուականին։

—Աք Հիսարէն Յովհաննէս էֆ. Տօնիկեան, Արեւելքի խմբագրութեան միջոցաւ, 3 օսմ. ոսկի ղրկած է Ազգ. Հիւանդանոցին համար։ Այդ գումարը այսօր յանձնեցինք Հիւանդանոցի գրասենեակը։

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս օբ Քոնսթանթինոբլը)

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 20 յունուար.—Քանթոնի ամերիկեան հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ Նինկփոնգ գտնուող Փրանսայի միսիոնարը սպաննուեր է բոքսըրներու կողմէ։

ԿՐԱՅ-ՌԷՅՆԷՔ.—Շէքսբ ալէր հրամանատարը հրաժարեցաւ։

ՇԹՈՒԹԿԱՐԹ.— Կէս գիշերին հրդեհ ծագեցաւ արքունական թատրոնին։ Շէնքին մեծ մասը այրեցաւ. մարդու արկած չպատահեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Փրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարարութեան պիւտճէին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, Գ. Տէլքասէ, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ պիտի չվարանի հարաւային Ափրիկէի պատերազմին համար միջնորդութեան մը նախաձեռնութիւնը ստանձնել, եթէ երկու կողմերէն ընդունուի, բայց մինչեւ հիմա որ և է կերպով չի կարծուիր թէ իր բարեկամական առաջարկութիւնները պիտի ընդունուին։ Յետոյ պարզ օրակարգ ընդունուեցաւ։

ԹՐԻԷՍԹԷ.—Ատալպէրթ իշխանը Շարլոթ մարտանաւով Թրիէսթէ ուղեւորեցաւ։

ՊՐՈՒՍԷԼ. — Շաքարի համաժողովը վերսկսաւ իր աշխատութիւններուն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ գահաճառին ուղերձին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, Գ. Չէմպըրլէն ուրիշ բաներու մէջ առարկեց՝ յայտարարելով թէ կառավարութիւնը պատրաստ է ընդունիլ առաջարկութիւնները՝ հաշտութեան կնքման համար և պատասխանատու անձերու կողմէ եղած։ Տեւական հաշտութեան մը առաջին պայմանը այն պիտի ըլլայ որ Պէօրները ճանչնան իրենց պարտութիւնը։ Կառավարութիւնը այդ պարագային տրամադիր պիտի ըլլայ կարելի եղածին չափ ընդարձակ պայմաններու մէջ ընդունիլ ներումն ալ անոնց։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԲԱՐԻԶ, 20 յունուար.— Փրանսայի կրթական նախարար Գ. Լէկ, այսօր, ընդունեց [illegible] բաժնեկալները որոնք իրենց բողոքները ներկայացուցին՝ իրենց արդէն կացութեան վրայ որ վնասակար է իրենց բարոյական ունեցուածքին։ Գ. Լէկ պատասխանեց թէ իրենց պահանջումներուն մէկ քանիին ի բաւարար ըլլալը ընդունելով հանդերձ, անոնք իրաւունքներու վրայ հիմնուած են և չեն կրնար վերագրուիլ վարչութեան, ուրիշ բան չի կրնար ըսել, եթէ ոչ պահ տալ ինչ որ եղած է խորհրդակցութիւններէ վերջ։

—Գ.Գ. Պէյրը և Բլուֆո Հինն հարցապնդում ըրին թէ Փրանսա ինչու չի միջամտեր Թրանսվաալի խնդրոյն։ Արտաքին գործոց նախարար Գ. Տէլքասէ ըսաւ թէ, ինչ որ ալ ըլլան Պէօրներու դատին ազդած համակրութիւնները, Փրանսա պատճառ մը չունի անոնց միջամտելու։

ՍՈՖԻԱ.—1888ի փոխառութեան կտրոնը որ Լոնտոնի մէջ պիտի վճարուէր յառաջիկայ փետրուար 1ին, կառավարութենէ պիտի հատուցուի, այսօր, Պուլկարիոյ պանքային կողմէ ղրկուած 700,000 ֆր.ի յաւելուածական գումարով մը։

ՀՌՈՄ.—Լէօն ԺԳ. Պապին առողջութիւնը, որ մտահոգութեան առարկայ էր, շատ լաւացեր է։ Պապը կրցաւ ընդունիլ Փրանսայի երկու հարիւր ուխտաւորներ, առանց յոգնութեան նշանի։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Գ. Լուպէ յառաջիկայ ապրիլ վերջը միայն փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Զարին։

ՄԱՏՐԻՏ. — Վաշինկթընի Սպանիական դեսպան Գ. Բիրոլ հրաժարեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Հոլանտայի նախարարապետը կը հերքէ այն լուրը թէ իրենց հաշտութեան կնքման համար պիտի առաջարկէ Պէօր պատուիրակներու հետ։

ԴՐԱՄԱՏԵՂԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

[illegible]

Օսմ. Կոնսոլիտէ Սերի Տ	Գ. Ն.	27	56
[illegible]		27	31½
[illegible]		27	26
Բաժնէթ [illegible]		108	⅛
[illegible]		109	⅛
[illegible]		108	—

[illegible] 8 Յունուար

Օսմ. Կոնսոլիտէ Սերի Տ.	Գ. Ն.	27	37
Բաժնէթ [illegible]		107	50
[illegible]		—	
Ձէյթ		33	30
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. [illegible]		3	55
[illegible]		5	65
[illegible]		1	40
[illegible]		471	—
[illegible]		465	—
[illegible]		122	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն [illegible]		110	03
[illegible]		111	30
Փարիզ [illegible]		23	70
[illegible]		23	70
[illegible]		18	57
[illegible]		24	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔ

20 Ֆրանքնոց		87	33
Անգլիական ոսկի		110	04
[illegible]		91	—
[illegible]		53	08
[illegible]		108	04
[illegible]		86	20
Օսմ. [illegible]	Գ. Ն.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 21 Յունուար

Անգլիական Կոնսոլիտէ	94	25
[illegible]	50	50
Օսմանեան [illegible]	25	—
Օսմանեան [illegible]	24	93
Օսմանեան [illegible]	21	75
[illegible] 1877	—	—
[illegible] 5½	28	—
[illegible]	42	—
[illegible] 1888	84	—
[illegible]	107	50
[illegible]	104	—
[illegible]	4	90
[illegible]	3	87
[illegible]	35	32½

ԲԱՐԻԶ 21 Յունուար

[illegible] 3½	100	17
[illegible]	102	17
Օսմ. [illegible]	25	61
[illegible]	25	57
[illegible]	51	40
[illegible]	27	70
Օսմ. [illegible]	550	—
[illegible]	—	
Բաժնէթ [illegible]	108	25
[illegible]	503	—
Օսմ. [illegible]	314	—
[illegible] 4½	505	—
[illegible]	1045	—
[illegible]	109	10
[illegible]	77	77
[illegible]	124	50
[illegible]	25	12½
[illegible]	4	—

ՊԵՐԼԻՆ 21 Յունուար

[illegible]	—	—
[illegible]	108	50
[illegible]	101	
[illegible]	30	260

ՎԻԵՆՆԱ 21 Յունուար

[illegible]	389	3[illegible]
[illegible]	1[illegible]4	70
[illegible]	391	50

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունի

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Հրատարակուեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի 1902 տարւոյ ընդարձակ օրացոյցը, բոլորովին նոր և ճոխագոյն պարունակութեամբ։

Հոգաբարձութիւնս նախորդ երկու տարիներու Ընդարձակ օրացոյցներուն Հայ հասարակութենէն գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, ամէն ջանք ի գործ դրած է աւելի օգտակար և շահեկան ընծայել զայն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Տոմարի բաժնին մէջ օրացոյցի սովորական մասէն զատ նշանակուած են անուններու տօնախմբութեանց օրերը։

Զանազան գիտելիքներու բաժնին մէջ կան Տոմարական, Տիեզերագրական, Ազգագրական, Պատմական, Աշխարհագրական, Երկրագործական, Շերամաբուծական, Տնտեսագիտական և գրական զանազան տեղեկութիւններ պատկերներով և քարտէսներով ճոխացեալ, ինչպէս նաեւ Հայ նուիրապետութեանց պատմութիւնն ու Երկաթուղիոյ, Հեռագրի, Թղթատարի, Մաքսի ևն. սակացոյցները և այն ամէնը որոնք գործի մարդոց համար շատ կարեւոր են։

Վիճակագրական մասը կը պարունակէ Կայսերական Աւագանիին, Նախարարաց, Օտար տէրութեանց քով գտնուող Դեսպանաց, Կուսակալաց, Թուրքիոյ օտար Դեսպանաց, Հայ աստիճանաւորաց, Հայ Եպիսկոպոսաց, Գաւառական առաջնորդաց, Ազգ. պաշտօնական մարմնոց, Հայ վարժարանաց, Օտար հաստատութեանց հոգեւոր պետերուն ցուցակները ևն. ևն.։

Կը յուսանք թէ բարեսէր Ազգայինք գնահատելով 560 երեսներէ բաղկացեալ սոյն ստուար աշխատութիւնը, պիտի հաճին մէյմէկ օրինակ գնել անկէ, որ դարձեալ 10 ղրուշի կը վաճառուի թէ՛ Հիւանդանոցիս Դրասենեակը և թէ՛ բոլոր գրավաճառաց քով, ի նպաստ Ազգ. Հաստատութեանս։ (46իէ)

Կաթիլներու մէջ ամփոփուած

ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ

FER BRAVAIS

Ամենէն ազդեցիկ դեղն է

Անարիւնութիւնը, դեղնութիւնն ու տժգունութիւնը բուժելու։ Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն Ֆէր Պրավէն։

Պնդութիւն չի տար։ Ակռաները չի սեւցըներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կերծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։

Մթերանոց, Թիւ 130, Լաֆաեէթ փողոց, Բարիզ։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՍԻ ԱՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները եւ մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորապէս աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այ անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորսնցնեն ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին տեղան մէջ մտցնելու և զայն վերստացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլոն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ տեղան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլօնը որ ամենէն աղուոր դեղն է շաքարախտի, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տաանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զգուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ ուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504

[illegible]

[illegible] ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ [illegible]

Ամենամեծն Միջազգային Ընկ.ն կեանք վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յՆւ-Եօրք

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Գրան [illegible] [illegible] Իտալիէնի անկիւնը)։

Զատ փոխադարձ չահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորութեան [illegible] գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 359 ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն, որ կը բանի 6,230,000,000Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիոն 660 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ [illegible] ապահովագիրներու [illegible] [illegible] [illegible] և առաւելութիւններ [illegible] ապահովագրելոց [illegible] ուրիշ ընկերութեանց [illegible]։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն [illegible] չէ [illegible], և յանձնուած թուականէն սկսեալ կ'երաշխաւորէ [illegible] [illegible] ընակութեան և ճամբորդութեան [illegible] բոլոր վտանգներն և մահուան [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ Ապահովագիրն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ Ապահովագրութեան [illegible] [illegible] [illegible] սկսեալ, ապահովագրելոյն համար [illegible] [illegible]։ Ընդհանուր ապահովագիրը [illegible] [illegible] [illegible] ապահովագրեալ [illegible] բոլոր [illegible], ինչպէս նաև ապահովագրեալ [illegible] և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ [illegible]։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ժ. ՕՌ. ՀՕՒԻՔՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քէնէօհ-Պօստահանէ

193 Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ

Վօյվօտա Վիթալիս խան փողոց Ղալաթիա

ՃԱՐՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԳԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÈRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆօսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆօսֆըրիւռիի, Գլօռօզի, դռնարբիւռուրեան, աղուբէնուրեան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաև օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

VIN DE BUGEAUD

TONI NUTRITIF AU QUINQUINA ET AU CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ

ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԹ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՈՅՈՎ

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կորովիչ դեղերու էն հաճելին և էն լաւն է։ Բովանդակ աշխարհի բժշկական հեղինակութիւնները զայն կը յանձնարարեն անարիւնութեան, քլօռօզի, ամէն տեսակ տենդերու, ջղային նիւանդութեանց, ստամոքսի նիւանդութեանց և նորարոյժ վիճակի համար։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie, 5, rue Bourg-l'Abbé, PARIS.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳ ԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Օսմանեան Ֆրմանով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէրա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովեալներու գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,.3.,390 ֆրանք

Այս Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բերա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. կայս. Պանքայի

747 30—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՖՕՆՏԻ

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑ ՄԸ

Թ. Ա. ՃՈՒՅՆՕ ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ ԺԸՆԷՎ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

1840ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Ցիւրիխի 1883ին, Ժընէվի 1896ին, Պրիւքսէլի 1897ի եւ Բարիզի 1900ի ցուցահանդէսներուն մէջ ոսկի մետալներով վարձատրուած

Կոճէն լարուող այս ժամացոյցը. որ լուսաւոր երես մը ունի գիշերուան մթին թեան մէջ ցոյց կուտայ ժամը իրր թէ ցերեկ ըլլար։ Հաւ կը բանի ու ճիշդ կ'երթայ. մեծութիւնն է 18 գծաչափ։ Այս ժամացոյցին գինը՝ իր Նիքէլէ հաստատուն պահարանով 15 Ֆրանք է. արծաթէ պահարանովը՝ 25 և ոսկիէ պահարանովը՝ 100 Ֆրանք։ 11 գծաչափ մեծութեամբ ժամացոյցեր ալ կան կիներու համար, խիստ վայելուչ. պղպատէ պահարանով մէկտեղ 16 արծաթէ պատրանովը՝ 22 և ոսկիովը՝ 80 Ֆրանք։

Կողմնացոյց ժամացոյց, լուսաւոր երեսով. կոճէն լարուող։ Կողմնացոյցին միջոցաւ կարելի է երկրիս կողմերուն դիրքը հասկնալ։ Մեծութիւնն է 18 գծաչափ ու լաւ կը բանի։ Նիքէլ պահարանով 25 արծաթէ պատրանովը՝ 40 Ֆր.։ Այս կողմնացոյց ժամացոյցը յանձնարարուած է Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան կողմէ։ Անհրաժեշտ առարկայ մըն է սպաներուն որսորդներուն ու ճամբորդներուն համար։

Հարիւրին 10 զեղչ վեց հատ ժամացոյց գնողին համար։ Երբ թղթատարական ծախքի համար 2 Ֆրանք աւելցուի ղրկուած չէքին կամ մանտա-բոսթին վրայ, իսկոյն կը ղրկուի ուղղակի, Իւրաքանչիւր ժամացոյցի հետ ապրանքին երաշխաւորութեան համար գիր մը կայ։ Ու իր ամէն տեսակ ժամացոյցներու յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին, ինչպէս քրոնոմէթր քրոնոկրաֆ, եւն.։ Նաեւ ժամացոյցներու նորագոյութիւնները խնամով կը կատարուին։ Գործածուած ոսկի ժամացոյցներու փոխանակութիւն կը կատարուի։ 16—25

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

[illegible] 534

CH